

Непэ — радиом и Маф, зэпхыныгъэм ылъэныкъокІэ Іоф зышІэрэ пстэуми ямэфэкІ

Радиом ыкІи зэпхыныгъэм алъэныкъокІэ Іоф зышІэхэу,
ветеранхэу лытэныгъэ зыфэтшыхэрэр!

Шъуисэнэхъат епхыгъэ мэфэкІым фэиІ тышъуфэгъушІо!

Іофэу жъугъэцакІэрэм уасэ фэиІыгъуай, непэ экономикэм, социальнэ лъэныкъом зыпкэ итэу Іоф ашІэнымкІэ, цыф цивилизациям хъхъоныгъэ ышІынымкІэ шьо бэ кышъолытыгъэр. Цыфхэм къэбархэр аІэкІэхъанхэмкІэ, Іофым е нэмыкІ лъэныкъохэм ялътыгъэу зэлъІэсынхэмкІэ амалышхо къэшыоты, шІэныгъэ-техникэ прогрессым ипсынклагъэ хъхъонымкІи бэ зышІошъуырэр.

Адыгэ Республикэм технологиехэм псынклэу хъхъоныгъэ цаиІы. Специализтхэм яІэпІэсэныгъэ ишІуагъэкІэ цыфхэм а лъэныкъомкІэ яфэІо-фаиІэхэр нахъышІоу афызэшІуахыгъэ хъугъэ.

Тиреспубликэ ифэишъошэ чІыпІэ Урысыем циубытынымкІэ шъуигъуэтыныгъэ, шъуиопыт, шъуитворческэ кІуачІэ тапэкІи яшІуагъэ къызэрэкІощтым тицыхъэ тель. Адыгеим икономикэрэ исоциальнэ лъэныкъорэ тапэкІи хъхъоныгъэ ашІынымкІэ, цыфхэм ящыІакІэ зыкыІэтынымкІэ нэрым технологиехэм амалышІухэр къатыштых.

Анахъэу тызыфэразэхэр ветеранхэр ары, сыда пІомэ пшъэдэкІыжэ ин зэрахъырэр къагурыІозэ, яшъыпкъэу яшъэрылхэр агъэцкІагъэх, ялахъышІуи а Іофым халъхъагъ.

ЗэкІэми тышъуфэлъаІо псауныгъэ пшъэрэ цыІэкІэшІурэ шъуиІэнэу, Адыгэ Республикэмрэ ти Хэгъэгъушхоу Урысые Федерациемрэ яфедэ зыхэлэ Іофэу жъугъэцакІэрэм тапэкІи гъэхъагъэхэр цышъушІынхэу!

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТХЪАКІУЩЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхъаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ иунашъу

Зидунай зыхъожьыгъэхэр агу кызыщагъэкІыжьырэ мафэм
(Радоницэм) ехыІлагъ

Зидунай зыхъожьыгъэхэр агу кыагъэкІыжьыныр хабзэ зэрэхъугъэм тегъэпсыхъагъэу, Мыекъуапэрэ Адыгеимрэ яепархияе и Пащэу, епископэу Тихон кызэрэкІэлъэлурэм теткІэ:

1. Зидунай зыхъожьыгъэхэр агу кыагъэкІыжьыным пае Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцкІэкІо кыулыкъухэм япашэхэм 2013-рэ илэсым жъоныгъуакІэм и 13-м яІофышІэхэм зыгъэпсэфыгъо мафэ аратынэу.

2. ЧыпІэ зыгъэорышІэжьынымкІэ кыулыкъухэм, зэхэщэн-правовой лыапсэу яІэм емылътыгъэу, нэмыкІ кыулыкъухэмрэ организациехэмрэ япашэхэм яІофышІэхэм зидунай зыхъожьыгъэхэр агу кызыщагъэкІыжьырэ мафэм зыгъэпсэфыгъо мафэ аратынымкІэ ищыкІэгъэ Іофтхъабзэхэр зэрахъанхэу игъо афэлъэгъугъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТХЪАКІУЩЫНЭ Аслъан
кб. Мыекъуапэ,
мэлылфэгъум и 25-рэ, 2013-рэ илэс
N 67

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и Указ

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо тынхэр афэгъэшъошэгъэным
ехыІлагъ

Адыгэ Республикэм ыпашъхъэ гъэхъэгъэ ин дэдэхэр зэрэщыриІэхэм ыкІи илэсыбэрэ Іоф зэришІагъэм афэиІ медалэу «Адыгеим и Щытхъузехъ» зыфиІорэр Хъут Рэщыдэ Хъаджхъусенэ ыкъом — ІофшІэным иветеран фэгъэшъошэгъэнэу.

Искусствэм ихъхъоныгъэ яІахъ зэрэхашІыхъэрэм ыкІи илэсыбэ хъугъэу Іоф зэрэшІэрэм афэиІ щытхъуцІэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артист» зыфиІорэр афэгъэшъошэгъэнэу:

Просандеев Валерий Евгений ыкъом — Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо бюджет учреждение «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние» икъэралыгъо оркестрэу «Русская удаль» зыфиІорэм иартист,

Николаенко Андрей Владимир ыкъом — Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо бюджет учреждение «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние» икъэралыгъо симфоническэ оркестрэ иартист.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТХЪАКІУЩЫНЭ Аслъан
кб. Мыекъуапэ,
жъоныгъуакІэм и 6, 2013-рэ илэс
N 56

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

ЩэрыонымкІэ заушэтыжъыгъ

Адыгэ Республикэм игъэцкІэкІо, хэбзэгъэуцу ыкІи хэбзэхъумэкІо кыулыкъухэм япашэхэм Іашэм игъэІорышІэнкІэ, щэрыонымкІэ сэнаушъыгъэу ахэлъыр республикэм ит полигонхэм ащыщ тыгъуасэ кышъагъэлъэгъуагъ. Егъэджен угъоинхэм кІэщакІо афэхъугъ АР-м хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ и Министрствэ.

Іофтхъабзэм хэлэжъагъэх АР-м и Лышъхъэу ТхъакІушынэ Аслъан, АР-м и Парламент и Тхъаматэу Владимир Нарожнэр, ащ игуадзэу Іэщэ Мухъамэд, республикэм ипрокурор шъхъаІэу Василий Пословскэр, щынэгъончъэнымкІэ федеральнэ кыулыкъум и ГъэІорышІапІэу Адыгеим щыІэм ипашэу Олег Селезневыр, хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ министрэу Александр Речицкэр, хыкум приставхэм яфедеральнэ кыулыкъу и ГъэІорышІапІэу АР-м щыІэм ипашэу Дмитрий Ткаченкэр, нэмыкІхэри.

Щэрыонхэм ыпэкІэ непэрэ мафэхэм яхъуліэу АР-м хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ и Министерствэ хэхъэрэ кыулыкъухэм Іашэу агъэфедэрэр егъэдженым хэлажъэхэрэм арагъэлъэгъугъ, ежэ пащэхэ-

ми ар зэрэзпкырыпхыщтыр агу кыагъэкІыжъыгъ. Нэужым купитІу хъухэу кІэрахъомкІэ ыкІи автоматымкІэ псагъэм еуагъэх. Анахъ дэгъоу зыкъэзыгъэлъэгъуагъэхэм АР-м и Лышъхъэ ащыщ.

— Хабзэ зэрэхъугъэу, мыщ фэдэ егъэдженхэр илэс къэс зэ зэхэтэхъ. ЩэрыонымкІэ, Іашэм изэхэхынкІэ ыкІи изэхэлъхъажьынкІэ амалэу тІэкІэлъхэр джыри зэ тэуплэкІужьых. Дзэм кыулыкъу зэрэщытхыгъэр тыгу кьэтэгъэкІыжъы, ащ дакІоу республикэм игъэцкІэкІо, хэбзэгъэуцу ыкІи хэбзэхъумэкІо кыулыкъухэм заушэтыжъын алъэкІы. А зэкІэми мэхъанэшхо яІ. Сэ зэрэслытэрэмкІэ, тыхэгъэу кыуухъумэгъэным фэиІ хъулыфыгъэ пэпчэ Іашэр ыгъэфедэн амал иІэн фае. БлэкІыгъэ илэсым елътыгъэмэ, мыгъэ тлэгъугъэ Іашэр бэкІэ нахъыб, ахэр аужырэ шапхъэхэм адештэх. УІэшыгъэ КІуачІэхэм ыкІи хэбзэхъумэкІо кыулыкъухэм ІашэмкІэ язэтегъэпсыхъан къэралыгъом мэхъанэшхо зэрэритырэр ащ къегъэлъагъо, — кыІуагъ ТхъакІушынэ Аслъан.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

2013-рэ илэсым иа І-рэ мэзищ урыпсэунымкІэ
аныхъ ахъщэ макІэу агъэнэфагъэм ехыІлагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу N 119-р зытетэу «Адыгэ Республикэм урыпсэунымкІэ аныхъ ахъщэ макІэр зэрэщагъэнафэрэм ехыІлагъ» зыфиІоу 1999-рэ илэсым мэлылфэгъум и 5-м кыдэкІыгъэм тегъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешІы:

1. 2013-рэ илэсым иа І-рэ мэзищ урыпсэунымкІэ аныхъ ахъщэ макІэр мыщ тетэу гъэнэфэгъэнэу:

1) нэбгырэ телътыгъэу — сомэ 5851-рэ;

2) Адыгэ Республикэм шыпсэурэ цыфхэр социальнэ-демографиие куп шъхъаІэхэмкІэ зтеутыгъэу:

а) Іоф зышІэхэрэм — сомэ 6280-рэ;

б) пенсионерхэм — сомэ 4945-рэ;

в) кІэлэщыкІухэм — сомэ 5714-рэ.

2. Официальнэу кызыхаутырэм щыублагъэу мэфі 10 зытешІэкІэ мы унашъом кІуачІэ иІэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПЫІ Мурат
кб. Мыекъуапэ,
мэлылфэгъум и 29-рэ, 2013-рэ илэс
N 99

Гъатхэмрэ ИофшIэнымрэ ямэфэкI зэдагощыгъ

Гъатхэмрэ ИофшIэнымрэ ямэфэкI Адыгэ Республикэм игъэкIотыгъэу шыхагъэунэфыкIыгъ. Хабзэ зэрэхъугъэу, Адыгеим ипрофсоюзхэмрэ Урысыем иполитическэ партией «Единэ Россием» икытамэу республикэм шыIэмрэ зэхаштэгъ мэфэкI зэлукIэр Мыекьюапэ иурам шъхьаIэу Краснооктябрьскэм шаублагъ. Оркестрэр зэкIэми апэ итэу адыгэ ыкIи урыс орэдхэр кырегъаIох, Урысымерэ Адыгеимрэ ябыракъхэр мэбыбатэх.

МэфэкI зэхаштэ хэлажъхэрэм апэ итых Адыгэ Республикэм и Лышхъхъу ТхьакIушынэ Аслъан, республикэм и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат, АР-м и Къэралыгъо Совет — Ха-

сэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, ащ игуадзэу Iэшэ Мухьамэд, Адыгеим ипрофсоюзхэм я Федерация ипашэу Устэ Рус-лъан, Мыекьюапэ къэлэ администрацием иIофышIэхэр, ныбжыкIэхэр, ИофшIэпIэ зэфэшъхьафхэм алухэр, спортсменхэр, нэмыкIхэри.

МэфэкI зэхаштэ хэлажъхэрэр Мыекьюапэ иурам шъхьаIэу Краснооктябрьскэм тетхэу къэлэ гупчэ паркым къекIоллагъэх. Цыфхэр зэрэгъэчэфыгъэх, къэшъуагъэх, орэдхэр къаIуагъэх.

Гъатхэмрэ ИофшIэнымрэ ямэфэкI мафэ фэшI Адыгеим шыпсэхэрэм ыкIи хьакIэу къэкIуагъэхэм АР-м и Лышхъхъу игуапэу афэгущыIагъ. ЗэкIэми псау-

ныгъэ пытэ яIэнэу, гъэхьагъэхэр ашIынхэу, гушIуагъор ыкIи хьарыр къабэкIэу псэунхэу афэлъэIуагъ.

— Непэ мэфэ шIагъу, гъатхэр кызыррэсыгъэ шыпкыэр кыушыхьатэу ом изытети зэтеу-цуагъ. Цыфхэр зэрэгъэчэфых, зэщэгущыIуагъ, бэхэм ясабий цыкIуагъ мэфэкI зэхаштэ кырашIагъэх. Мыщ фэдэ ИофшIа-бзэхэм лIэужхэр зэрапхы, обшествэр зыкIыныгъэм, мамырныгъэм афанIу, — кыIуагъ ТхьакIушынэ Аслъан.

Мыщ фэдэ мэфэкI ИофшIа-бзэхэр жьоныгъуакIэм и 1-м республикэм муниципальнэ псэупIэхэм зэкIэми ащыкIуагъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

АФЭШЫЖЪ Къэралбий Шъалихъэ ыкъор

Адыгэ Республикэм ихъызмэт ыкIи иобшественнэ ИофышIэшхоу АфэшIыжъ Къэралбий Шъалихъэ ыкъор илъэс 73-м итэу 2013-рэ илъэсым мэлылфэгъум и 30-м дунаим ехыжыгъ.

Къэралбий Шъалихъэ ыкъор 1940-рэ илъэсым мэкьюогъум и 27-м Адыгэ автономном хэкум ит Красногвардейскэ районным икыуаджэу Улапэ кышхыгъу.

1970-рэ илъэсым мэххэмкIэ Тульскэ

гъэIорышIапIэм и Алексинскэ мэххэмкIэ ИофшIэнымрэ шыргъэжыагъ. 1971-рэ илъэсым кышхыгъэжыагъэу 1995-рэ илъэсым нэс Мыекьюапэ опытно-показательнэ мэххэмкIэ ипункт иIэшхыгъэжыагъ, нэужым складым ипэшхыгъ, инженер шъхьаIэу, нэужым директорэу шытыгъ.

Къэралбий Шъалихъэ ыкъор ИофшIэнымкIи ежъ ышхыгъэ шэн-хэбзэ дахэу хэлъхэм къахэкIэу 1995 — 2000-рэ илъэсхэм къахэкIэу Адыгэ Республикэм мэххэмкIэ и Комитет гъэхьагъэ хэлъэу пэшхыгъэ дызэрихьан ылтэкIыгъ, нэужым 2000 — 2003-рэ илъэсхэм Мыекьюапэ мэххэмкIэ ипашэ игодзэ IэнатIэ ыгъэцэкIагъ.

ЫныбжыкIэ зигъэпсэфынэу кытефэштыгъэми, 2007-рэ илъэсым гъэтхэпэм кышхыгъэжыагъэу обшественнэ ИофшIэным чанэу хэлажъхэу, Адыгэ Республикэм мэххэмкIэ и ГъэIорышIапIэ мэххэмкIэ иветеранхэм я Совет итхьаматэу шытыгъ.

МэххэмкIэ ихъыныгъэ иIахышхо зэрэхышхыгъэм пае шытхыуцIэхэу «Заслуженный лесовод Кубани», «Заслуженный лесовод Российской Федерации» зыфиIохэрэр ыкIи шытхыу тамыгъэу «30 лет Государственной лесной охране» зыфиIохэрэр АфэшIыжъ Къэралбий кыфагъэшхошэагъэх.

Цыф гукIэгущыIэу зэрэщытым дакIоу ежъ ышхыгъэ ипшъэдэкIыжъ ин зэрихырэр кыгурыIоу, зыдэлажъхэрэми кытефэрэр ашIэным зыналэ тезыгъэтыштыгъэ Къ. АфэшIыжыым Иоф кыдэзыхышхыгъэми, зэкIэ зышIэхэрэми шъхьаIэу ин кыфашиштыгъэ.

АфэшIыжъ Къэралбий Шъалихъэ ыкъор Адыгеим шыпсэхэрэу цыфхэм гукъэкIыжъ дахэкIэ агу илгышты.

**Адыгэ Республикэм и Лышхъхъу
ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан**

**Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ**

**Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу
КЪУМПIЫЛ Мурат**

**Адыгэ Республикэм мэххэмкIэ и ГъэIорышIапIэ
ипашэу БЫЛЫМЫХЪЭ Рэщыд**

Лъэпкъ культурэхэм яфестиваль

Адыгеим шыпсэхэрэм ялэпкъ культурэ икIэлэцыкIу фестиваль мафэхэм Мыекьюапэ шыкIуагъ. Мы ИофшIа-бзэр рагъэкIокIыным ыпэкIэ республикэм муниципальнэ образованиехэм ныдэлъфыбзэмрэ культурэмрэ ямазэу шыагъэм изэфэхысыжъхэри ашIыгъэх.

— Лъэпкъишхэм ехъумэ яунэ хъугъэ Адыгеим мыщ фэдэ фестивалыр шыредгъэкIокIыным мэхъаншхо иIэу сэлъыгъ, — еIо Адыгэ Республикэм и Лышхъхъу ТхьакIушынэ Аслъан. — Республикэм шыпсэхэр лъэпкъ зэфэшъхьафхэм якультурэ, ягушхыбаиныгъэ зэрэдгъэлапIэрэр, тызэрэзэкъотыр мыщ джыри зэ къегъэлабгъо. Непэ пшъэрыл шъхьаIэу зыфэдгъэуцужыхэрэм ащыщ Адыгеим ис лъэпкъ зэфэшъхьафхэм абзэ, якультурэ

къэухъумэгъэнхэр, хэхьоныгъэхэр ашIыным иамал яIэныр.

АР-м и Премьер-министрэ игуадзэу мэфэкIым икызылэхын хэлэжыгъэ Алексей Петрусенкэм кызырэхыгъэщыгъэу, непэ кытIкIэхъухэрэ лIэужхэм абзэ шIу альэгъоу, нэмыкI лъэпкъхэм якультурэ, яшэн-зэхэтыкIэхэм шъхьаIафэ афашIэу пIугъэнхэр пшъэрыл шъхьаIэхэм ащыщ.

Адыгеим шыпсэхэр лъэпкъхэм яныдэлъфыбзэ изэгъэшIэнкIэ иIэлээгъаджэхэм азыфагу шызэхаштэгъэ региональнэ зэнэкъокIым текIоныгъэр кышхыдзыхыгъэхэм А. Петрусенкэмрэ АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ иминистрэу Хъуажъ Аминэтрэ афэгущыIагъэх, кыалэжыгъэхэр ара-тыжыгъэх.

Лъэныкьюу «Урысыбзэр ыкIи литературэр» зыфиIорэмкIэ

ащытэкIуагъэх Кошхъэблэ районным игурыт еджапIэу N 10-м икIэлээгъаджэу ВэрэкIэ Любовь-рэ Шэуджэн районным игурыт еджапIэу N 6-м икIэлээгъаджэу Аджырэ Симэрэ. «Адыгабзэмрэ литературэмрэкIэ» анахъ дэгъухэу альбыхагъэх Мыекьюапэ дэт еджапIэу N 20-м икIэлээгъаджэу АнцокIэ Сурэтрэ ТэхъутэмыкIэе районным ит еджапIэу N 7-м икIэлээгъаджэу Дэгущэ Людмилэрэ. Шэуджэн районным ит гурыт еджапIэу N 6-м икIэлээгъаджэу Шъаукъо Фатимэрэ Нэгъой Шамсэтрэ лъэныкьюу «ублэпIэ классхэр» зыфиIорэмкIэ атекIуагъэх.

Нэужым икIэлэцыкIу купхэм мэфэкI концерт къатыгъ, усэхэм къаджагъэх, къэшъуагъэх, орэдхэр къаIуагъэх. Фестивалым хэлэжыагъэх ыкIи якультурэ ибаиныгъэ къагъэлъэгъуагъ адыгэхэм, урысхэм, ермэлхэм, къэндэлхэм, нэмыкIхэм. Адыгэ къэшхо дахэу «Уджы» зыфиIорэмкIэ ИофшIа-бзэр зэфашIыжыгъ.

(Тикорр.).

Радиом и Мафэ хегъэунэфыкIы

Непэ радиом иIофышIэхэм я Мафэ хагъэунэфыкIы. Адыгэ радиом итарихъ кызыщегъэрэр 1926-рэ илъэсыр ары. А лъэхьаным къалэу Краснодар Адыгэ автономном хэкум игупчэу шытыгъ. Джащ апэдэдэ радиор адыгабзэкIэ кышхыгушыагъ.

Ау зэпыу имылэу радиор лэжэнэу зыригъэжыагъэр 1950-рэ илъэсыр ары. Ащ дэжыым Адыгеим игупчэ Мыекьюапэ къахыжыгъагъ. А лъэхьаным радиом иредакцие Яхъулэ Сэфэр ипэшхыгъ. Ащ игъусэхэу зылашIэрэ цыфхэу Шэртэнэ Хьамед, Надежда Резникова, Ирина Салоненкер шылажыгъэжыгъэх. Нэужым илъэси 10-м къехъурэ зылашIэрэ усаIоу Жэнэ Къырымзырэ радиом итхьаматэагъ. Радиор анахъэу жъугъэу загъэфедэщыгъэр 1970-рэ илъэсыр ары. А лъэхьаным радио приемник мини 100-м ехъу Адыгеим итыгъ,

ар зылымыIэсырэ къуаджи псэупIи шыагъэп.

Телевидениер, Интернетыр джырэ уахътэм тишхыныгъэ жъугъэу кыхэхьагъэхэми, радиом фэшхыпкыэхэм, ащ пыщагъэхэм япчъагъи макIэп. Апэдэдэ радиом ымакъэ зыгъэлугъэ диктор цIэрыIохэр Цурмыт Биб, Людмила Пугачёвар арых. Ахэр илъэс 40-м къехъоу радиом шылэжыагъэх, зым адыгабзэкIэ, адырэм урысыбзэкIэ къэтын гъэшIэгъо-ныбэхэр цыфхэм альагъэIэ-сыгъэх.

Радиом хьарзынэш бай иI. Адыгэ орэд мини 4-м ехъу чIэлъ, спектаклэу тыратхэгъагъэхэр мин фэдиз.

— ТиIофшIэн зэхьокIыныгъэхэр фэхъугъэх. ЫпэкIэ зы кыдэкIыгъор сыхьатым ехъурэ Iоштыгъэ, — кыIуатэ телерадиокомпаниеу «Адыгеим» радио-кытэтынхэр гъэхьазыргъэн-

хэмкIэ икыулыкъу ипашэу ЛъэпцIэрышэ КъунчыкIэ. — Ащ ишIуагъэкIэ къэтын кIыхьэхэр тшIын амал тIагъ. Джы зы кыдэкIыгъом такыкъ 50 кытатырэр, ар тIо тэгъошхыжы. Такыкъ 25-рэ адыгабзэкIэ, 25-рэ урысыбзэкIэ тыкыдэкIы. Ащ къэбарыкIэхэри хэтых. Радиостанциехэу «Радио России» зыфиIорэм мафэм тIо, «Маяк» зыфиIорэм мафэм пIлэ такышхыдэкIы.

ИкIыб къэралхэм ащыпсэхэр тилъэпкъэгъухэм илъэс 25-кIэ узэкIэлэбжыкIэм адыгэ радиор альбыхыгъ. Джырэ уахътэм тхьамафэм шэ едэлунхэ амал яI. Адыгабзэм нэмыкIэу тыркубзэкIэ, арапыбзэкIэ къэтынхэр зэхэгъэуцох. Ащ нэмыкIэу ахэм ялэIукIэ тхьаумэфэ кыдэкIыгъохэм художественнэ-музыкальнэ къэтын гъэшIэгъонэу хьарзынэщым хэлъхэр къафатых, ахэр Бысыдж Мурат егъэхьазырых.

Джырэ уахътэм радиом нэбгырэ 20-м ехъумэ Иоф шашIэ. ЦыкIу Аскэр, КъумпIыл Светэ, Бысыдж Мурат, Бэгъ Симэ илъэсыбэ хъугъэу ащ шэлажыгъ.

ШХОНЧЫБЭШIЭ Рузан.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъу гухэкIышхо шыхыгъ Адыгэ Республикэм ихъызмэт ыкIи иобшественнэ ИофышIэшхоу АфэшIыжъ Къэралбий Шъалихъэ ыкъор зэрэщымыIэжыр ыкIи зидунай зыхъожыгъэм иунагъорэ игупсэхэмрэ афэтхьаусыхэ.

Мэзым иIофышIэхэм яветеранхэм я Совет итхьаматэу АфэшIыжъ Къэралбий Шъалихъэ ыкъор бэрэ хылыгъэу зэсымэдэ нэуж илъэс 73-м итэу дунаим зэрехыжыгъэм пае щымыIэжыым иунагъорэ игупсэхэмрэ заом, ИофшIэным, УIэшыгъэ КIуачIэхэм ыкIи хэбзэхъумэкIо кыулыкъухэм яветеранхэм (пенсионерхэм) я Совет афэтхьаусыхэ.

Пэнэжыкыуае щымэфэкIышхуагъ

Теуцожь районым игупчэ кыуаджэ ижыкIэ кышцегъ-жыагъу май мэфэкIыр гъэшIэ-гъонэу шыагъэунэфыкIызэ кыпэкIо. Гъатхэмрэ ИофшIэ-нымрэ афэгъэхьыгъэ мэфэкIышхом хэлэжъэнхэу районым ичылэгъо 23-мэ ямызакъоу, Адыгэкъалэ хэхьэрэ псэупIэхэм цыфыбэ къарыкIыгъагъ.

Мафэр тыгъэпс дахэу, учэ-фыным тегъэхьыгъэу зэрэ-щытыгъэм диштэу Пэнэжыкыуае лъэшэу гъэкIэрэкIэгъагъэ. Къуаджэм узэрэдэхъашт урам шъхьэлитфымэ атет пкъэ-ухэм агошIэгъэ быракъхэр жыбгъэ макIэм егъэлъушъа-шъэх. МэфэкIым фэгъэхьыгъэ гушылхэр зытетхэгъэ транспарантхэм урамхэр зэпагъэлыгъ. ТыдэкIи къэбзэ-лъабз. Цыфхэр нэгушIох, гъэкIэрэкIагъэх.

МэфэкI зэхъышхэр зыщы-кIошт чIыплэм шаплэу шагъэу-цу-гъэр бэдэд. ЗэкIэми ямэкIай-хэр ушъагъэх. IэшIу-IушIоу, джэгъуалъэу, псы зэмылIэужы-гъоухэ, нэмыкIхэу узыфаеу атемилыжьыкI шылэп. Нэхэрэ-зые щыщ тучантесэу сыд фэ-

дэрэ ермэлыкь районым е рес-публикэм ащызэхашагъэми чанэу ахэлэжъэрэ Бэрэтэрэ Теу-цожь имэкIайхэри баих.

КIэлэцIыкIухэм ягушIогъо-шху. Хъэшъо гъэпщыгъэ инэу зыщыджэгъухэрэм чэфыгъо щхы макъэр шъхьарыт. Ныхьыжъхэри зыфэныкIохэ щы-Iэп. Ахэм яланэхэри зэпэлутых. Чыплэ заулэхэми лы блэрхэр къашагъажъэх.

Анахь цыфыбэ зыкIэлъы-рытыгъэ сценэу концертыр кызыщатырэм тынэсы. Культурэм иунэхэу Лъэустэнхьаблэ, Пэнэжыкыуае, Гъобэкъуае, Аскъэлае, Нэшъукъуае, Къун-чыкIохьаблэ, Очэпщые адэт-хэм якъоджэ артистхэм ордэ-хэр кызырэлорэм, ахэр кызы-рэшъохэрэм ядэлурэри яплъы-рэри бэ. Шылагъэх Мыекъуа-пэ кыкIыгъэхэ злъашIэхэр артистхэу Эльдэрэ Айдэмыри, МэщIэкъо Дарини, Мышъэ Азиди. Районым иветеранхэм я Совет итхьаматэу НэмытIэкъо Юрэ тыкыIуимыгъэкIы-жъэу бэрэ тызэргIэгъэлугъэр Абрэдж Нухэ иорэд МэщIэ-

кIо Даринэ кызырэлугъэр ары. Ащ фэдэу а ордэыр гохъэу кыIуагъэу джырэ нэс тапэ кыфагъэп.

Футбол ешIаплэми итIысы-плэхэр нэкIыгъэхэп. Футболыр шIу зылъэгъухэрэр зэрэбэ-хэм фэшыкIатыгъэ ешIаплэм ыбгъухэм цыфыбэ зэралуты-гъэр. Зэдешлагъэхэр Пэнэжы-кыуаерэ Гъобэкъуаерэ якоман-дэхэр арых. Пэнэжыкыуае-хэм апэрэ чIыплэр афагъэшъо-шагъ, кубокыр ыкIи сомэ мини 4,5-рэ аратыгъ.

КIэпсэшхори зэпакъудыи-гъ. Апэрэ чIыплэр зыхьыгъэхэр Пэнэжыкыуае инахьыжъхэр арых. Мыжъо дзынымкIэ апэрэ ыкIи ятIонэрэ чIыплэхэр зы-убытыгъэхэр Хъут Аслъанрэ Нэныжэ Рэмэзанэрэ. Iэпшъэ зэнэкъокъунымкIэ апэрэ чIы-плэхэр зыхьыгъэхэр пэнэжы-кыуае — Джэндэрэ Анзор, Нэ-ныжэ Рустам, Дэрбэ Шумаф. Килограмм 24-рэ зионтэгъугъэ гирэри зэпалэтыгъ. Къат Ас-фар апэрэ, Хъатхьоху Рустам ятIонэрэ (пэнэжыкыуае) ыкIи СтIашъу Хъазрэт (гъо-

бэкъуай) ящэнэрэ чIыплэхэр ахьыгъэх.

Шы 19-у кырашэпIагъэхэр гъогууиэхэ кызыздагъэчъагъэх. Апэу пчэгум кырашагъэхэр «пони» зыфалохэрэ шы цыкIу-лэпкъым фэдэх. Шы цыкIуи-щыр кызызэдатIупщхэм апэу къэсыжыгъэр Максим Зинчен-кэр зытесыгъэр ары — сомэ мини 3 ратыгъ. ЯтIонэрэ Роди-он Терещенкэр, ящэнэрэ Анд-рей Пикаловыр арых.

Ащ ыуж шы шырыщхэу зэдатIупщыхэзэ плэгъогогъо кызыздагъэчъагъэхэм Алек-сандр Бортниковыр зытесыгъэр щэгъогогуумкIи чыжъэу апэ итэу къэсыжыгъэ, яплэнэрэм кызыздагъэчъагъэхэм ятIонэрэ чIыплэр ащиубытыгъ. Шы-шъхьэкъо Вячеславрэ Максим Зинченкэмрэ а кызыздэчъэгъу-хэм ятIонэрэ чIыплэхэр аща-убытыгъэх.

Яплэнэрэ шищыр кызызэ-дэчъэхэм апэрэ чIыплэр ыубы-тыгъ Родион Терещенкэр шэу зытесыгъэм. Яхэнэрэ кызы-дэчъэгъум кызызэдатIупщыгъэ-хэри шищ хъуштыгъэх. Апэу къэсыжыгъэ ПщыкIанэкъо Ар-тур зытесыгъэу Хъабэху Ас-кэр иш. ЯтIонэрэ, ящэнэрэ чIы-плэхэр зыубытыгъэхэр Аскъэ-лае кырашыгъэ шыхэу Шъхьэ-лэхэ Ахьмэдрэ Сергей Бойкэм-рэ кыагъэчъагъэхэр арых.

Пэнэжыкыуае щылэгъэ мэ-фэкI шыгъачъэу ашIогъэшIэ-

гъонэу цыфхэр зэплъыгъэхэр зэхъагъэ зэрэхъугъэр районым ипашэхэм шIу-кIэ зыфалэгъу-хэрэр Джэджэхьаблэ дэт фир-мэу «Синдика-Агром» изэхэ-щаклоу ЛыIэплэ Ибрахимэрэ ащ игенеральнэ директорэу Кушъу Рэмэзанэрэ. Зигугъу къэтIышгъэ шыгъэчъэш шIа-гохэу апэрэ чIыплэхэр зыубы-тыгъэхэр ахэм Шытхьэлэ рай-оным щыраIэ фирмэу «Бел-Агром» кырашыгъэх.

Пэнэжыкыуае ыкIи Аскъэ-лэе чIыплэ койхэм япашэхэу Кушъу Аслъанрэ Хъаджэл-дый Рэмэзанэрэ шы шырыщ шыгъачъэм хагъэлэжъагъ. Адыгэкъалэ щыщ Сэмэн Каз-беки зыш къафишагъ. Ахэр кыагъэчъагъэх Джэндэрэ Ас-кэр, Шышъхьэкъо Вячеслав, Сергей Бойкэм, Джэндэрэ Аз-мэт, Шъхьэлэхэ Ахьмэд, ха-гъэунэфыкIырэ чIыплэхэри ахьыгъэх.

Районым культурэмкIэ игъэ-ЮрышIаплэ ипашэу НапцIэкъо Руслъан кызырэлугъэмкIэ, лъэпкъ культурэм и Унэ ыпа-шъхьэ пчыхъэ кIахэ охъуфэ ныбжыкIэхэр шычэфыгъэх. Адыгэ джэгъоу ащ шылагъэр лъэпкъ шэн-хэбзэ гъэнэфа-гъэхэм атетэу зэхашэгъагъ. Адыгэ пщынэ ыкIи ордэ ма-къэхэр чэщыр хэкIотэфэ къуа-джэм шъхьарытыгъэх.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

ВETERАН ИОФЫГЪОХЭР

ЗэлукIэ яIагъ

ТекIоныгъэм ия 68-рэ ильэсэу къэблагъэрэм ипэ-гъокIэу, Хэгъэгъу зэошхом хэ-тыгъэхэмрэ зэо кIыбым шы-лэжъагъэхэмрэ шIу-кIэ къа-хэгъэщыгъэнхэм ыкIи дахэ Иогъэным афэгъэхьыгъэу Адыгэ Республикэм ивете-ранхэм я Совет семинар-зэлукIэ иIагъ. Ащ кырагъэ-блэгъагъэх республикэм ирайониблырэ къэлитIумрэ яветеран организациехэм ятхьаматэхэр, Адыгэ Рес-публикэм ИофшIэнымрэ со-циальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иIофышIэхэм ащышхэр, нэмыкIхэри.

Мы Иофыгъом фэгъэхьы-гъэу семинар-зэлукIэм гушылэ кышшишIыгъ АР-м ивете-ранхэм я Совет итхьама-тэу Къоджэ Аслъан. Ащ зэ-рэхигъэунэфыкIыгъэмкIэ, ильэс къэс заом хэтыгъэ ве-теранхэм япчъагъэ нахь ма-кIэ мэхъу. Арышъ, къэнэ-гъэ зэолI тIэкIум яшIоигъо-ныгъэхэр афэгъэцэкIэгъэн-хэм ехьылIагъэу шIэгъэн фаеу шыIэр макIэп. Район ыкIи къэлэ ветеран советхэм хэбзэ-унэшъошI организа-циехэр яIэпыIэгъухэу на-хьыжъхэм яшIоигъоныгъэ-хэр афэшIэгъэнхэр япшъэ-рылъ. Ахэм адакIоу анахь Иоф шъхьалэмэ ащыщ ныб-жыкIэхэм патриотическэ пIуныгъэу арагъэгъотырэр гъэлъашыгъэныр, яхэгъэгъу шIу языгъэлъэгъушIт гъогу-тэрэз тешэгъэнхэр.

ЯтIонэрэ Иофыгъоу «Му-ниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ чIыплэ организациехэу къа-лэу Мыекъуапэрэ Шэуджэн районымрэ япашэхэр хэ-

дзыгъэнхэмкIэ ветеран орга-низациехэм пшъэрылъэу яIэхэр» зыфиIорэм ехьы-лагъэу зэлукIэм кышшы-гушылэ Адыгэ Респу-бликэм иветеранхэм я Совет итхьаматэ игуадзэу Л. С. Ру-дяк. Ащ къакиIгъэтхьыгъ къалэмрэ районымрэ ащы-кIошт Иофтхьабзэм ветеран-хэр чанэу зэрэхэлэжъэщтхэм, хэдзаклохэм зэрифэшъуашэу IэпыIэгъу зэрафэхъуштхэм.

Ащ ыуж ТекIоныгъэм ифондэу Советскэ Союзым и Шыхъужъэу Андырхъое Хъусенэ ыцIэ зыхьырэм иIофхэм язытет къекIолла-гъэхэр шигъэгъозагъэх ащ ипашэу Чыназыр Аслъан. Мы ильэсым фондым кы-хьэгъэ ахьшэр зыфэдызыр, ар райониблырэ къэлитIум-рэ яветеран организациехэм зэратырагуашэрэр, мэфэкI-хэм е кызыжыгъэу мафэхэм заомрэ ИофшIэнымрэ явете-ранхэм шIухьафтынхэр яты-гъэнхэмкIэ Iэрыфэгъу зэрэ-хъурэр, сымаджэхэм алы-плъэгъэнымкIэ фондым ишIуагъэу къаIорэр кы-Iотагъэх.

Зэхэсыгъом кыыхалъхъэ-гъэ Иофыгъохэм ащыщ жьо-ныгъокIэ мазэм Урысыем ишIушIэ пхъэдзэу (лотерееу) «ТекIоныгъэ» зыщIэу шыIэ-щтым фэгъэхьыгъэ билетхэу Адыгеим ирайонхэм ыкIи икIалэхэм атырагошагъэхэр зэрэIуагъэкIыгъэхэм икIэ-бар. Ащ фэгъэхьыгъэ кIэух-хэм ащигъэгъозагъэх Мые-къуапэ иветеранхэм я Совет итхьаматэ игуадзэу В. Л. Бриковым. Пхъэдзым ити-раж «Комсомольская прав-

да»зыфиIорэ гъэзетым кы-хиутышIт. Зинасып кыубы-тыхэрэм къахьышIыхэ Iэ-кIыб къэралыгъохэм къа-шашыгъэ автомобильхэр, зычIэсырэ унэхэр, ахьшэ. Шъугу къэдгъэкIыжъын гъэрэкIорэ тиражымкIэ Мыекъопэ районым щыщ нэбгыритIумэ «Рено» зыщIэ машинэхэр кызырэхьы-гъэхэр.

Хэгъэгъу зэошхом хэлэ-жыагъэхэу, зэо кIыбым иIо-фышIэхэу, фронтовикхэм яшъхьэгъэхэу къэнагъэхэм унэхэр ятыгъэнхэмкIэ непэ-щылэ унашъохэр зыфэдэхэм, яунэхэр афэгъэцэкIэжы-гъэнхэмкIэ ашIагъэхэм ыкIи ашIэн фаехэм ветеранхэр ащигъэгъозагъэх Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иIофышIэу Э. И. Ламеко.

ЗэлукIэм кышшыгушылэ-Iагъэх ветеран советхэм ятхьаматэхэу НэмытIэкъо Юрэ (Теуцожь район), Ацу-мыжэ Кушъуку (Шэуджэн район), Михаил Зайцевыр (Красногвардейскэ район), Джэндэрэ Мосэ (Адыгэ-къал), Хъут Ахьмэд (Кош-хьэблэ район), Алексей Чер-ник (ТэхъутемыкIое район), нэмыкIхэри.

Мы мафэм Адыгэ Рес-публикэм иветеранхэм я Совет итхьаматэ игуадзэу Леонид Рудяк ыныбжэ ильэс 80 хъугъэу тефагъэти, зэхэсыгъом хэлэжыагъэхэр ащ фэгъушIуагъэх.

ШЫМЫГЪЭХЪУ
Мурат,

Адыгэ Республикэм
иветеранхэм я Совет
и пресс-кыулыкь
ипаш.

Тэ хэти дгъэгумэкIырэп

Урысые Федерацием Пенсие-хэмкIэ ифонд иIофышIэхэу загъэ-лъагъозэ, зэмыжэгъэхэ хьакIэхэр яунэхэм къаIохэу кызырэхэкIырэм ехьылIэгъэ тхьаурыхэхэр Пенсиехэм-кIэ фондым ичIыплэ кыулыкьхэм аужырэ лъэхъаным нахьыбэрэ къа-лыIэсхэу ыублагъ. Ежъхэм яфедэ-хэм алъымыхъухэу, ау къяхъулэн ыльэкIышIт тхьамыкIагъом цыфхэр шыухъумэгъэнхэм ыгъэгумэкIыхэу загъэлъагъозэ, ПенсиехэмкIэ фон-дым Иоф ымышIэшъоу, тапэкIэ гу-гъаплэхэр ащ еппхынхэ умылэкIы-шIтэу, пенсиехэм апае зэлугъэкIэгъэ мылкъур ПенсиехэмкIэ мыкIэралы-гъо фондым ратыжыныр нахь дэ-гъоу къэбархэр афалугъэх. КIагъэ-хэнхэм дэгъулэхэзэ ПенсиехэмкIэ мы-кIэралыгъо фондэм зэзгъыныгъэу дашIым алъэкIышIтыри хьазырыпсэу цыфхэм апагохы.

Адыгеим шыпсэхэу лъытэныгъэ зыфэтIыхэрэр! Ешъумыгъэблэ-гъагъэу шыуаджэ къэкIорэ хьакIэ-хэр ПенсиехэмкIэ мыкIэралыгъо фонд зэфэшъхьафхэм яIофышIэхэу шыузэрагъэплъэхъуштым пылхэр ары. Урысые Федерацием Пенсие-

хэмкIэ ифонд джыри зэ шъугу къе-гъэкIыжы ащ иIофышIэхэм уна-гъохэр кызырэмекIухьэхэрэр. Ащ ичIыплэ къутамэхэм яIофышIэхэмрэ ПенсиехэмкIэ фондым имобильнэ кыулыкьхэр унагъохэм ащылэнхэ залъэкIышIтыр пэшIорыгъэшъэу зэзгъыныгъэ кызыжъудашыкIэ е-шъо зежъугъэблагъэхэкIэ ары ныIэп. ПенсиехэмкIэ фондым иIофышIэу зызыгъэлъагъохэрэр шъуаумыжэ-гъахэу шыуаджэ кызыжыIохэкIэ, Иоф зышашIэрэ организациер нафэ кызышIырэ удостоверениер къа-жъугъэгъэлъагъу.

Страховатъ шъузышIышIтыр шъо шъузэрэфаеу кыыхэшъухын е зэблэ-шъухъун шъуфит. ЗыгорэкIэ ар шъу-мыгъэнэфагъэмэ, пенсиехэм апае шъуугъоирэ мылкъур къэралыгъо гъэлорышIэкIо компаниеу «Внешэ-кономбанкым» шызэIокIэ, мыщ дэ-жым страховатъ шъузышIырэ орга-низациеу щытыр Урысые Федераци-ем ПенсиехэмкIэ ифонд ары.

ПенсиехэмкIэ фондым
Адыгэ РеспубликэмкIэ
и Къутамэ
ипресс-кыулыкьу.

Фэдз щыцэу ГуашIэ Аслъан имэфэкI
фэгъэхьыгъэ усэу ипшъашъэу Саидэ ытхыгъэр:

Си папэ

КъызжыбыIэ «сипшъашъэ»
Iео сугу хыбогъахэ,
КъызжыбыIэ «сикIулэ»
Сигум сэ зыкIэлэ
Адэр дэм ходу жьаIэ
Ар жьызыIэм сугу шIогъу
Сэ сипанэ игу ходэ
Илу шъылэкIым папэ
Ным уходэ, сипанэ,
Сэ апходу кысышъохъу
Зы нэбгырэм мызыгъогу
Псэлъэ IэфI зыкIыгъазу
КъызжыIао сIыхъужькIым
О фIэкIа, сэ сипанэ
Игулытэр къебэкIу,
Гу быдагъэри хэлъу

Сигум сым дэхьыкIами
СинитI къоплэри къецIыху
Ар то IафI а сыхьатхэр:
Гум дэлъар ебгъэхао,
ЗэкIэ зышъыбгъэгъушIао
Уадэ де укIэIоныр
Шъабу IаплэI хопшIыныр,
Шъабу узепсэлъэныр
ИтIанэ ахэм иужэ
Гум Iе дэлъхэри зэкIэ
Мыл такъырху мэлъалъэри
Гъэтхэ осу мэтIкIужэ.
О unco си папэ
Сэ сигъашIэ гъэиз
О unco Алахьталэм
Хэти ходи рипэс

Бзыльфыгъэхэми лӕыгъэ къахэфэ

Хьасанкьо Хьабидэт, Шхы-умышх Зизу, Ешэ Нэгъойгуаш. Мы бзыльфыгъэхэм ацӕ зымышӕрӕ къуаджӕу Еджэркъуае дӕсӕп. Щыри Хэгъӕгу зӕошхом хӕлӕжъагъӕх, имӕшӕ мӕхъаджӕ зӕпачыгъ. Щыми «За победу над Германией» зыфилорӕ бгъӕхалхъӕр къафӕгъӕшӕошагъ.

Ешэ Лагъо ыпхъоу Нэгъойгуашӕрӕ Шхыумышх Джемболэт ыпхъоу Зизурӕ 1941 — 1943-рӕ илӕсхэм заом хӕтыгъӕх, къин алӕгъуыгъ, алӕкӕштыр ашӕагъ. Къызӕгъӕзжыгъӕм къысгъӕжъагъӕу колхозым шылӕжъагъӕх. Гектар пчъагъӕхӕр ӕкӕлӕ апкӕагъ, къагъӕкӕыгъӕр ӕуахыжыгъ, хъупхъу лӕжъагъӕх. Зизурӕ Нэгъойгуашӕрӕ колхозым ӕкӕауы ӕпсауныгъи халхъагъ. Мӕфӕкӕу къӕблагъӕрӕм — Текӕоныгъӕр къызыдахыгъӕр илӕс 68-рӕ зышхыурӕм — «Хӕти ащыгъупшагъӕп, сыди ащыгъупшагъӕп» зыфилорӕ гушӕлӕхэм зыкӕагъӕшъыпкӕжы. Заом хӕтыгъӕ бзыльфыгъитӕум ӕгуыгъу зышӕыжынын лӕфыгъӕхӕр ӕмылӕхэми, зышӕштыгъӕхэм агу къӕкӕыжыныштых.

Хьасанкьо Хьабидэти ныбжыкӕ дӕдӕу заом ӕухъагъӕхэм ащыш. Ар Совет хабзӕр къыдахыгъӕ зыфӕдӕжӕ зырызхъу адыгъ лӕпкӕым илӕагъӕхэм ащыштыгъӕ Мӕрӕтыкьо Нухъу Джыракъые шыштыгъӕм ыпхъу. Казань дӕт медрысӕр къыуыгъ, ишӕныгъӕхэм Тыркуем ащыхыгъӕуагъ, Каир дӕт университетым шеджагъ, дӕгъу

Хьасанкьо Хьабидэт.

дӕдӕу ар къыуыгъ. Нухъ лӕыштыгъ, динлӕжыгъ, бзӕ зӕфӕшхъафи 7 ышӕштыгъ. 1912-рӕ илӕсым арапыбзӕкӕ тхыгъу илӕрӕ тхылъ къыди-гъӕкӕыгъагъ. Ащ идунай зехъо-жыым, Хьабидэт ӕнӕ игъусӕу Еджэркъуае къӕкӕжыгъагъӕх.

Хьабидэт Хьасанкьо Рӕмзӕнӕ шхъӕгъусӕ фӕхъуи, къалӕу Ростов 1939-рӕ илӕс-ым, заор къежӕштыми амышӕу, шысӕуныгъу кӕогагъӕх. Медсестра сӕнхъатыр зӕригъӕ-гъоти ӕфшӕныр ригъӕжъагъӕу шӕоажые къафӕхъуыгъ. Ар ӕгушӕлогъошхоу насыпышӕ ныбжыкӕитӕум ӕшӕлакӕ агъӕ-пысӕну рагъӕжыгъагъ.

Зӕо мыгъоу къежъагъӕм нӕбгырӕ мин пчъагъӕхэм ӕухӕлхӕри ӕпсӕукӕи зӕцигъӕуагъ, унӕгъуакӕм имурадхӕри зӕхъуагъӕх. Хьабидэт псынӕкӕу

Ешэ Нэгъойгуаш.

теубытагъӕ ышӕи, зӕолӕу къауӕхӕрӕр къызӕрашӕлӕхӕрӕ шӕоф госпиталым ӕухъагъ, ылӕкӕыштымкӕи ишӕагъӕ къыгъӕкӕонӕу фӕагъ. Ащ нах лӕыгъӕ цыкӕлӕгъӕп зыныбж илӕс джыри мыхъуыгъ сабыир унӕм къызӕрӕринӕгъагъӕри.

Медицинӕ кулыкӕум имладшӕ лейтенантӕу Хьасанкьо Хьабидэт госпиталым къычӕлӕфӕгъӕ нӕбгырабӕм ӕлӕагъ, агу къыдишӕагъ, шъаӕу адӕгушӕ-лагъ. Пыим тидзӕкӕолӕхӕр зышӕпӕуцужыгъӕх чыпӕлӕхэм кӕоштыгъ, къауӕагъӕхэм ӕпылӕгу афӕхъуштыгъ. Нӕмыц самолетхӕр къашхъащыбыбӕхэм, бомбӕхӕр къатыратакӕох зыхъуӕкӕи, исабыеу унӕм къы-

Щхыумышх Зизу.

ринагъӕр ымылӕгъуыжынын къышӕлӕшӕу, ынӕпсыхӕр фӕмылажӕу бӕрӕ къысӕкӕыгъ. Госпиталым иврач шхъаӕрӕр частым ипащӕрӕ Хьабидэт ичаныгъӕр лӕыгъу къыхафӕрӕмрӕ агъӕшӕагъоштыгъ. Щытхъу тхылӕу къыратыгъӕри бӕ.

ӕнӕ ыналӕ тӕрӕзӕу зытемыт шӕоажыер къызӕсымаджӕр ары къуаджӕм къызыкӕжыгъагъӕр. ӕзӕхӕр мӕкӕагъӕх. Хьабидэт чылӕм дӕт ӕзапӕм ӕухъи, илӕс 30 ац ӕош шӕшӕагъ.

Тидзӕхӕр нӕмыцхэм атекӕохи къызӕгъӕзжыым ӕуж Хэгъӕгум Хьабидэти шыгъупшагъӕп, «За победу над Германией» зыфилорӕ бгъӕхалхъӕр къыфагъӕшӕошӕагъ.

Зӕоуж лӕхъанхэм къӕралыгъор къӕзылӕтыжыгъӕ пстӕуми ӕошӕлӕным илӕхъужхъу ӕпӕонӕр атефӕ. Хьабидэти ахэм ащыш. ӕзӕгъу уцхӕр, сабыныр, дустыр цыфхэм афӕкӕуштыгъӕхӕп. Тифыр, зӕпахырӕ узӕу скарлатинӕр, нӕмыкӕхӕр унагъо-хэм арылтыгъ. Ахӕр агъӕкӕо-дыным фӕбӕнагъӕхэм Хьабидэт аӕ итыгъ. Нӕужым фельдшер-мамыку ӕзапӕм ӕутӕу Еджэркъуае сабыибӕ къышчыгъӕхъуыгъ. Сымӕджӕш зӕрӕшчымылӕм пае ар сабыл къызӕры-хъуащт унагъо-хэм адӕжӕ кӕоштыгъ, зӕрилӕкӕу бзылф-ыгъӕхэм афӕсакъыштыгъ.

Къоджӕдӕсхӕр сыдигъуи Хьабидэт фӕрӕзагъӕх. Нахъыжхэм непи агу къӕкӕыжы ац чӕши мафи ымылӕу, ошхи осӕ ахӕтӕу, лӕсӕу унагъо-хӕр къызӕрикӕлхъӕштыгъӕхӕр, ишӕагъӕ цыфхэм зӕраригъӕ-кӕыштыгъӕр.

Хьабидэт илӕфыгъӕхэм ипшыкӕоу заом хӕкӕоагъӕм исабыитӕуи ахӕтыгъ. Зы мафи къызыжыгъӕшӕу, къинӕу ылӕ-гъурӕри аримыӕутӕу нӕбгырибл къыӕтыгъ, ригъӕджагъӕх, унагъо-хӕр ахэм ашӕагъӕх.

Гукӕгъоу хӕлтыгъӕм, цыфхэм шӕу афӕшӕагъӕм, исабыитхэмкӕи зӕрӕзӕмыблӕжыгъӕм ӕхъатырын фай Хьабидэт ныбж дах зыкӕитӕшӕагъӕр. Илӕс 86-рӕ хъуыгъу идунай ыхъо-жыгъ. Зӕнхӕми, зӕнжъ-хӕми, зыгъунӕгъуыжхӕми, зычылӕгъуыжхӕми ар дахӕкӕи агу къӕкӕыжы, шӕукӕи агу илӕ.

ШӕАУКӕО Аслъангуаш.

МЕДСЕСТРАХЭМ Я ДУНЭЕ МАФЭ ИПЭГЪОКИ

Сэмэркъӕу дахӕри къадӕхъу

Хабзӕ зӕрӕхъуыгъу, медсестрахэм я Дунӕе мафӕ ӕхъулӕу республикӕм исымӕджӕш шхъаӕл, республикӕ клиническӕ сымӕджӕшым иотделени-ехэм ащылӕжӕрӕ медсестрахэм зӕнӕкӕоу афызхӕшӕ, отделение пӕпч икомандӕ кӕгъӕуу. Мы илӕсым зӕнӕкӕо-кӕур уцугъуишӕу рекӕокӕыгъ, ахэм командӕ 24-рӕ ахӕлӕжъагъ, аужырӕр мӕлылфӕгъум и 25-м сымӕджӕшым иактовӕ зал шыкӕуагъ.

1971-рӕ илӕсым къысгъӕжъагъ медсестрахэм я Дунӕе мафӕ хагъӕуныфӕкӕу заубла-гъӕр, Урысыем — 1993-рӕ илӕсыр ары. Зӕнӕкӕоу пӕпч девиз гъӕнӕфагъӕ илӕу ашӕи. Мы илӕсым ар зыфӕгъӕхыгъӕр нӕбгырӕ пӕпч ипсауныгъӕ

къыуыжынын зӕрӕфаер шӕкӕи зӕфӕшхъафхэмкӕи цыфхэм алтыгъӕлӕсыгъӕныр ары. ӕшӕнӕр уцугъоу командӕ 13 зыхӕлӕжъагъӕм (командӕ пӕпч нӕбгыри 10 хӕтыгъ) мурад шхъа-лӕу илӕгъӕр девизу къыхахыгъӕм кӕгъӕзнафӕ — «Лучший просветитель-2013». Ешӕоным, наркоманием псауныгъӕмкӕи зӕрӕру къахырӕр сэмэркъӕу сценкӕхэмкӕи медсестрахэм къагъӕлӕгъуагъ, нӕмыкӕи шӕн дӕйхъу цыфым зӕрӕр ӕзыхы-хӕрӕм зашӕуухъумӕн зӕрӕфаер гъӕшӕгъӕонӕу къыплӕагъӕлӕсын алӕкӕыштыгъ.

Зӕнӕкӕоу иублӕгъум ащ хӕлажӕхӕрӕм гушӕилӕ фӕбӕхӕр къафӕиӕагъ сымӕджӕшым иврач шхъаӕу Къӕлӕкӕутӕкьо Казбек ыкӕи къыхыгъӕштыгъ

узшыгъуынын плӕкӕышты ӕофышӕ хъупхъӕхӕр зӕрӕлӕхӕр, ахэм зӕрӕрыгушхӕхӕр. Врач шхъа-лӕм медсестрахэм ӕоф адӕшӕ-гъӕнымкӕи игуадзӕу С.С. Строкӕнъ къызӕриӕагъӕмкӕи, мыхэм афӕд зӕнӕкӕоуухэм шӕуа-гъӕ къызӕрахырӕр нӕрылӕгъу ахэм къафӕхъу. Медсестрахэм ӕлӕпӕлӕсӕныгъӕ хӕгъӕхъо-жынын, ӕсӕнхъах нахъ куоу алӕ къырагъӕхъаным ар изы амалышӕу шыгъ.

Жюрим къин къышхыгъӕн фае анахъ командӕ дӕгъур, анахъ медсестра чаныр къыхӕгъӕштыгъӕныр. Арӕу шытми, апӕр чыпӕишӕр зыфагъӕшӕо-шагъӕхӕр жюрим итхъаматӕ къыуагъ. Апӕр чыпӕлӕр ыубы-тыгъ нӕхэм зышӕлӕзӕхӕрӕ отделением. ӕтӕонӕр хъуыгъӕ

профпатологиемкӕи Адыгӕ рес-публикӕ Гупчӕу мы сымӕджӕ-шым хахӕрӕм имедсестрахэм ӕкомандӕ. ӕшӕнӕр чыпӕлӕр зӕдагошныгъ травматологиемкӕи отделениемрӕ гум зышӕлӕзӕхӕр отделениемрӕ ӕкомандӕхэм.

Илӕс ӕкӕлӕкӕлохэм мыщ фӕд зӕнӕкӕоуухэм ӕзхӕшӕн-кӕи ӕлӕшӕкӕлоу шыт Светлана Строкӕнъ къызӕрӕхыгъӕшчы-гъӕмкӕи, мы ӕофхъаӕбзӕм илӕрӕ уцугъуитӕу мӕлылфӕгъум и 23 — 24-м кӕуагъӕхэм медсестрахэм къащагъӕлӕгъуагъ сымаджӕм узӕрӕдӕгушӕлӕн, пӕблагъӕ узӕрӕхъун, узӕрӕгурылӕн фаер, псауныгъӕр къӕуухъумӕ-жыным иамалхэм афӕгъӕхыгъӕ буклетхӕр, календарьхӕр, рефе-ратхӕр агъӕхъазырыгъӕх. Ахэм

анахъ дӕгъоу закъышчызыгъӕ-лӕгъуагъӕхӕр ӕшӕнӕр уцугъом шызӕнӕкӕоуыгъӕх.

Уцугъуишчыми ахӕлӕжъагъӕхэм ащышхъу номинацие зӕфӕшхъафхэмкӕи къыхагъӕшчы-гъӕхэм (нӕбгырӕ 29-мӕ) дипломхӕр аратыгъӕх.

Мы мафӕм ащыгъупшагъӕхӕп илӕсыбӕ хъуыгъу сымӕджӕшым ӕоф шызышӕлӕр медсестрахӕр. ӕошӕлӕным иветеранхъу илӕс 40-м къышчы-ублагъӕу 50-м нӕсӕу исӕнхъах рылажӕу республикӕ сымӕджӕшым чӕт медсестрахэм Къӕлӕкӕутӕкьо Казбек ари-тыгъ шӕухъафтынхӕр.

ЖАКӕМЫКӕО Аминӕт.
Сурӕтхӕр ӕшӕтынӕ Аслъан тырихыгъӕх.

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ ИНАРОДНЭ ТХАКЮУ, РСФСР-м КУЛЬТУРЭМКІЭ
ИЗАСЛУЖЕННЭ ЮФЫШІЭУ ЛЪЭУСТЭН ЮСЫФ КЪЫЗЫХЪУГЪЭР ИЛЪЭСИ 100 ХЪУГЪЭ

КІэн бай къыгъэнагъ

Лъэустэн Юсыф адыгэ литературэм икьежапІэ шытыгъэху, ар зыгъэпсыгъэхэм ащыщ. Адыгейм имызакъоу, нэмыкІ чыпІэхэм итхылъхэмкІэ шызэлъашІагъ. Теуцожь районым ит къуаджэу Шыханчэрыехъаблэ мэлылфэгъум и 25-м, 1913-рэ илээсым къышхъуагъ. Еджэным ыгу фэблэу шІэныгъэр икІэсагъ. Апэрэ усэр зетхым мэкъу-мэщ еджэпІэ-интернатэу къутырэу Киселевым, Красногвардейскэ районым итым, щеджэщыгъ. «Псэкъупс» усэм ыцІагъэр. Мэкъу-мэщ техникумыр Краснодар къышхуа, агроном сэнхъатыр илэу къычІэкІыгъагъ. Иеджэн Москва полиграфическэ институтэу дэтым шылыгъэкІотагъ. Шыпкъэ, ипсауныгъэ къыззыхъуа, мы еджэпІэхор къымыуху Адыгейм къыгъэзжыгъагъ.

1935 — 1938-рэ илээсхэм Лъэустэным хэку лъэпкъ гъэзетым отделым ипашэу Іоф шишІагъ, ащ ыуж Адыгэ шІэныгъэ-ушэтэкІо институтым фольклорымкІэ исектор ипашэу шытыгъ. Ытхыхэрэр 1930-рэ илээсым щегъэжагъэу хиутыштыгъ.

Хэгъэгу зэошхом илээхъан дзэм хэтыгъ, заом чанэу хэлъжагъ. Апэрэм батальон комиссарэу, ыужым фронтовой гъэзетым икорреспондентэу. Сыд фэдэрэ Іофи Лъэустэн Юсыф кІэзыгъэнчъэу зэшІуихыныр ишэныгъ. Зэо илээсхэм ащ изэфэгъэ-псэемыблэжыныгъэ, лыгъэ-пытагъэ сыдымкІи зэрэхэлъыр къэнэфагъ. Къэралыгъо тын инхэри — орден ыкІи медальхэр къыфагъэшьошагъэх. Зэо ужым, **1946 — 1949-рэ илээсхэм** институтым Іоф шишІагъ. Ащ пыдагъэу илээ-

сищ гъэзетэу «Социалистическэ Адыгейм» иотдел ипашэу лъэжагъэ.

ТитхэкІо нахъыжъэу Лъэустэн Юсыф адыгабзэкІи урысыбзэкІи ипроизведенихэр къыдэкІыгъ. Иапэрэ рассказэу «Аминэт» (1936), «Гъогур Іухыгъ» (1938), «Адыгэ новеллэхэр» (1936), «Адыгэ гушыгъэхэр» (1941, 1946, 1953). Анахъ творческэ лъэбкъу инкІэ фэплъытэнэу хуэрэр зэо ужым апэрэ романэу «Къушхъэр къэнэфы» зэритхыгъэр ары. Ащ нэмыкІ тхылъыбэ къыкІэлъыкІуагъ, ахэм шылэныгъэ шыпкъагъэр лъапсэ афишІызэ, а уахътэм шылэклэ-псэукІэр зыфэдагъэр, цыф характер зэфэшьхъафыбэр къащигъэлъэгъуагъ.

1952 — 1962-рэ илээсхэм Юсыф адыгэ тхакІохэм я Союз ипэщагъ. Гумыпсэфыгъ, зэфэгъэ, ІофшІэкІошхуагъ, тхэкІо дэгъуагъ.

ТхакІоу Лъэустэн Юсыф къызыхъуагъэр илээси 100 зышхыгъэ мафэм, мэлылфэгъум и 25-м, гуманитар ушэтынхэмкІэ Адыгэ республикэ институтэу КІэрэщэ Тембот ыцІэ зыхырэм Іэнэ хурае шызэхашъагъ. Лъэпкъ тхэкІошхом имэфэкІ Іофтхъабзэмы институтым ишІэныгъэлъэжхэр, тхакІохэм ащышхэр,

илахылл-игупсэхэр, ежъ Юсыф итворчествэ зикІасэхэри хэлъжагъэх.

Зэхэхъэр къызэІуихыгъ ыкІи зэришагъ институтым литературэмкІэ иотдел ипашэу, Іофтхъабзэм игъэхъазырын фэгъэзэгъагъэ, филологие шІэныгъэхэмкІэ докторэу **ЩэшІэ Щамсэт**. Иадыгэ лъэпкъ пае илээс 60 Іэпэ-цыпэм тхэн-гупшысэ Іофышхор зылэжыгъэ Лъэустэн Юсыф кІэн дахэ къызэрэщинагъэр, лъэуж зафэ шылэныгъэм зэрэпхыришхыгъэр къылуагъ. Гушылэр пстэуми апэ тхэкІошхоу **МэщбэшІэ Исхъакъ** фигъэшьошагъ. Цыфым ишІушІэ игугъу пшын зэрэфаер, шІушІагъэр зэрэмыкІодырэр, Лъэустэн Юсыф адыгэ литературэм лъапсэ езыгъэдзыгъэ нэбгыришэу — КІэрэщэ Тембот, Хъаткъо Ахъмэд, Пэрэныкъо Мурат яплэнэрэу зэрэщытыгъэр Исхъакъ къылуагъ. Бзэ дахэ зэрэлулыгъэр, сыд фэдэрэ Іофи зэрэхэзагъэщыгъэр, зэо илээс фыртынэхэм фэлъэкІырэр зэришІагъэр, зэлъашІэрэ тхакІохэу КІышхъэко Алим, Кайсын Кулиевым игугъу бэрэ къашІэу зэрэххышхыгъэр ыгу къыгъэкІыжыгъэх. Зэоуж апэрэ романыр Юсыф зэритхыгъэр кІигъэтхыгъ. Итворчествэ Лъэустэным зэрэщытэу зыфэбгъазэмэ, зэрэушыгъэр, художе-

ственнагъэмкІи, сюжет композиции гъэпсыкІэмкІи къулайныгъэ дэгъу зэрэлэкІэлыгъэр хигъэунэфыкІыгъ. «ТхэкІо иныгъ, узыкІырыпІыныу шытыгъ ыкІи къэнэжы», — ылуагъ, зэрифэшъуашэу ишІэжэ дгъэлъапІэу, итворчествэ зэдгъашІэу зэхэтфымэ, ишІуагъэ къэкІонэу ылъытагъ.

Мыщ къыкІэлъыкІоу филологие шІэныгъэхэмкІэ докторэу, профессорэу **Мамый Руслан** Лъэустэн Юсыф ишылэныгъэ ыкІи итворческэ гъогу къыриІотыкІыгъ. ТхэкІошхом итворческэ лъэжыгъэ лъэныкъо зэфэшхъафхэмкІэ — итхыдэ кІэкІхэм — новеллэхэм цыфыгъэ шапхъэр зэрэщыгъэунэфыгъэр — **ЩэшІэ Щамсэт**; Лъэустэным ныбджэгъуныгъэм ишылэныгъэ чыпІэу шыубытыштыгъэм — ЗекІогъу Светланэ (илээсыбэ хъугъэу институт тхылъеджапІэм ипаш); Лъэустэным зэдзэкІын Іофыр зэрэзэшІуихыгъэм — шІэныгъэлэжъэу Шхъэлэхъо Дариго; романэу «Пшъашъэмэ янэфылъ» зыфилорэм социальнэ ыкІи нравственнэ змызгъыныгъэу къыхафэхэрэм шІэныгъэлэжъэу Агъыржээнэкъо Симхъан; Лъэустэн Юсыф ипублистикэ — шІэныгъэлэжъэу Шэуджэн Тэмарэ ыкІи шІэныгъэлэжъэу Бжэмыхъу Санят — Лъэустэным адыгэ

Іорылуатэхэм Іоф зэрадишІагъэр къалотагъэх.

ТхэкІо нахъыжъэу, шІэныгъэ куу ыкІи Іэпэлэсэнныгъэ зыІэкІэлъыгъэ Лъэустэн Юсыф гъэшІэ гъогу ин шылэныгъэм зэрэщыпхыришхыгъэр, тхэкІо пшъэрылтым готэу, ицІыфыгъэ напы ылэтэу, гушылэ зафэр, шыпкъэр илэшэу зэошхом зэрэхэтыгъэр, шылаклэр зыпкъ зэуцожым, общественнэ Іофыбэ зэшІуихэу зэрэщылагъэр шысэхэмкІэ къаушыхъатыгъ. Цыф лъэпкъхэм азыфагу илэ зэкъошныгъэм игъэпытэнкІэ шІоу ышІагъэр зэрэиныр, илээпкъ шІулыгъэу ыкІи шхъэлъытэжъ зэрэиныгъэхэр къалуагъэхэм къахэщыгъ. Лъэустэн Юсыф цыфхэм цыхъэ фашІэу, хэкумкІэ ыкІи къалэмкІэ депутатэу хадзэу къызэрэхэкІыгъэр, СССР-м итхакІохэм язэфэситІу ялІыкІоу, Украинэм ит къоджэ цыкІоу Дьяковым ыкІи Мыеккуапэ яцІыф гъэшІуагъэу зэрэщытыгъэр хагъэунэфыкІыгъ. Джащ фэдэу АР-м и Президент дэжъ нахъыжъхэм я Советэу шызэхашагъэм 1997-рэ илээсым итхъаматэу хадзыгъагъ. УФ-м и Президентэу Б. Н. Ельциным Москва шызэххыгъэгъэ зІуІкІэгъум Темыр Кавказым инахъыжъхэм ахэтэу Лъэустэным хэлъжагъ. ГъэшІэ гъогу гъэшІэ-гъон илагъ. Адыгэ литературэм ихэхъоныгъэ илахышІу хильхъагъ, къэралыгъо шІухъафтынхэу — орденхэу «Шытхъум итамыгъ» (2), «Зэкъошныгъэм иорден» ыкІи ти-республикэ иапшъэрэ тынэу медалэу «Адыгейм и Шытхъуэхъ» къыфагъэшьошагъэх. ШытхъуцІэ инхэри — «РСФСР-м культурэмкІэ изаслуженнэ ІофышІ», «АР-м илээпкъ тхакІу» — къыфасуыгъэх.

Емызэщыжъ тхэкІо иныгъ, кІэн дахэ къыгъэнагъ.

МАМАРЫКЪО Нуриет.
Сурэтыр тезыхыгъэр Іэ-шынэ Аслъан.

ШЪАЧЭ-2014

Гъатхэр кІымафэм «къагъэкІы»

Чыгъхэу, куандэхэу, къэгъэгъэ зэфэшхъафхэу мини 140-м ехъу Шъачэ икьэгъэкІыпІэхэм зашъэгъэтІысыгъэр илээсым къехъуагъ. Ахэр тэ тхэгъэгу къышхымыкІырэ лъэпкъы, Испанием, Австрием, Къыблэ Африкэм, Флоренцием, нэмыкІэхэм къарашыгъэх. Ахэм-рэ Шъачэрэ ячІюпс изытет нахъ эпэблагъ, арэушхэу шытми, къэгъэкІыпІэхэм ачІэтхэу ахэр къалэм ичІышхъафхэу къытырахыгъэ ятІэм хэтхэу

тиохабзэ (климат) рагъасэх.

Чыгулэжъхэм къызэралорэмкІэ, агъэтІысыгъэ пстэуми язытет дзеп, шыкІагъэ ямылэу къэкІых, къэтІэмых, къэгъагъэхэм кырахы. ШІэхэу а пстэур къалэм иурамхэм, паркхэм, нэмыкІ зыгъэпсэфыпІэхэм ащагъэтІысыштых. Анахъэу къыхагъэщыштыр ыкІи нахъ гъэшІэгъоныхыгъэр Олимпийскэ къуаджэр ары. Мыщ кІымэфэ гузэгум «гъатхэм» зыкъышхыгъэ

Іуихышхы. Къушхъэ лъагъэу къышхъащытхэм Дунэе зэнэкъокъухэр ащыкІоштых, къызэгъэзжыкІэ, мэ ІэшІур зыдихырэ къуаджэу къэгъэгъэ хатэм фэдэу агъэпсыштым къыдэхъащытхы.

Ар зыфэдэщтыр компьютеркІэ пэшІорыгъэшхэу зэхагъэуцогъах. Куандэ пэпчъ зыдэщытыштыр гъэнэфагъэ. Щагухэр, гъогубгъухэр зэфэмыдэхэу къэгъагъэхэмкІэ пкІэгъэщтых. Ащ фэдэ чыпІэ дахэ кІымэфэ Олимпиадэр шызэхашагъэу джынэс къыхэкІыгъэп.

Къэгъагъэхэр ІэкІыб хэгъэгъухэм къащыкІыхэрэм афэдэхэм, дизайныр тикъэралыгъо испециалистхэр ары къыхэзыхыгъэр. Чыгулэжъхэм къызэрэхагъэщырэмкІэ, пчъагъэу «2014-р» лъэгэ дэдэу къэлэ гупчэм къышхыгъэкІышхы, саугъэт зэфэшьхъафхэр къэгъагъэхэм ахэшІыкІыгъэхэу зыгъэпсэфыпІэ чыпІэхэм ащагъэуцутхы.

Хы таксихэр

КІымэфэ Олимпийскэ джэгунхэр къэкІорэ шылэ мазэм Шъачэ зэрэщыкІошхэм зыфытырагъэпсыхъаным пае къэлэ мэрием бэ ІофыгъуакІэу зэшІуихырэр. Хы таксихэр агъэфедэхэу зэрэрагъэжагъэри ахэм ащыщ. Къухъэ мыинхэр нэм къыкІидзэу гъэпсы-

гъэх, автомобиль-таксихэм атет шашкэхэм афэдэхэмкІэ гъэкІэрэ-кІагъэх.

Къатэм игъогухэм ащы-зекІорэ цыф жъугъэхэр нахъ макІэ зэрашІышхы пай хы таксихэр къыз-кІытырагъэхъагъэхэр. Ахэр цыфхэм агу рыхыгъэх, уарызекІонкІэ

псынкІэу къало. Шыпкъэ, ащ узэритІысхъащ билетыр маршрут таксихэм анахъ лъапІ, ау хы таксим къалэм ичІыпІэ зэфэшхъафхэм псын-кІэу узэрэнигъэсырэм къыхэкІэу, цыфхэм ягуапэу ащэфы. Мы мафэхэм ахэм цыфэу зэрэщэрэр бэдэд, зэкІэми таксиикІэхэр зыфэдэхэр ашхъэкІэ ауплэкІухэ ашІоагъэ.

Шъачэ и «ПцІашхъохэр»

Къыхащт жьоныгъо-кІэ мазэм къалэу Шъачэ имэшІоку гъогухэм «ПцІашхъокІэ» зэджагъэхэу, псынкІэу кІорэ мэшІокухэр къагырагъэхъащтых. Ахэм къэлэ аэропортыр къэлэ гупчэмрэ азыфагу цыфхэр шызэрэщытхы.

«Урысыем имэшІоку гъогухэр» зыфилорэ обществэм хегъэунэфыкІы мэшІоку псынкІэхэр цыфхэм агу зэрэрихыгъэхэр. Мэзищ хъугъэу «ПцІашхъохэр» Санкт-Петербург, Боллогоево ыкІи Великий Новгород азыфагу

цзекІох, нэбгырэ мин 50-м ехъу зэрэрагъэхэу, пчъагъэм джыри хэхъо.

Ащ фэдэ мэшІокухэр нэмыщ концернэу «Сименсы» Урысыем имэшІоку

гъогухэм атегъэпсыхъагъэхэу къыдегъэкІых. МэшІоку пэпчъ вагонитфэу зэпышІагъ, ахэм нэбгырэ 850-м ехъу арэфэ. МэшІо-кур зэрэклорэм ипсын-кІагъэ километрі 160-м нигъэсын ылъэкІышхы.

(Тикорр.).

Адыгэ лъэпкъым сыкъыхэкIыгъ

Сянэу сыкъэзылтьфыгъэм ыбзэ IэшукIэ сикушъэ ордэ къысфилуагъ, быслъымэнти, Тхьэм къысфелъэлугъ дэхагъэм, шлугъэм саклэонэу. Сизаклоп. Сэщ фэдэу силъэпкъ иIэри макIэп, силъэпкъи цыклоп. Сшы-сшыпхъухэр арысых хымэ хэгъгумэ, ахэм «хэ-хэскIэ» тяджэ — джар «янасып». Ятыгъи ячлыгуи насып хагъотагъэп. Сыгу афэузы ичIыгоу янэм ыкоклы имысхэм, хымэ чIыгум иухъумакохэм, гупсэфыгъорэ рэхъатыгъорэ непи зымыIэхэм. ШъхьакIо сэркIэ зэкIэ адыгэхэр зы утыкум кyiпшэнхэ зэрэмылэ-кIыштхэр, зэкIэми зы бзэу Тхьэм къытитыгъэм тырыгушылэу, тызэгурылоу тызэрэзэхэмытышъу-щтыр. Ахэр зэкIэ сэ къысщэгугъых ячIыгу, яныдэлъфыбзэ афэ-сыухъумэнэу, яджэныкьо машIо сымыгъэкIосэнэу, ящыгъу-пIа-стэрэ ячэтшыпсырэ язгъажзэ, сымыпшъыжьбэу сапэплъэнэу. Ары шъхьас, сегупшысэ, тызыхсхэм тахэкIухъанба, къытхэсхэм яшэн-хабзэ, абзэ къысатынба? Тызэ-хэкIухъэмэ, сикушъэ ордэ ушлор-къынба? Арэушгъэу хъумэ, чIым ехыжьыгъэхэр къытфэрэзэнхэп, сабыеу къытфэхъушгъэхэм акIыб къытфагъэзэн.

Ахэм ясIо сшIоигъу тилоф дэй дэдэу зэрэщымыгъыр, республикэ тилэ зэрэхъугъэр. Герби, быракъи, гимни тилэх, сыбзэ дышгъи къэ-

ралыгъуабз. ТхылъыпIэм джау-щтэу тыратхагъ, сэри сагъэгу-шлуагъ, хъяр-зэхэхъэ джэгущом сыадыгэ бзылтьфыгъэу сыкъы-щешIагъ. Ау, сэдалошъ, мэкIэ дэд зэрэзэхэсхырэр, мэкIэ дэд рыгушылэуэр сыбзэ. Урамым сырыкломи, тучаным сычIэхьа-гъэми, Iоф зыдасшIэрэмэ салу-клагъэми урысыбзэкIэ къыздэ-гушылэх, Iэклыбым къыкIыгъэ силъэпкъэгъумэ тыркубзэкIэ, арапыбзэкIэ, инджылызыбзэкIэ гушылэхэр къыспагъохых. Ярэ-би, чыгъ шъхьапэм къыпызы-гъэпи сыбзэ уфаемэ чIэбдзынэу, уфаемэ къэпштгъэынэу. ЕтIани сэ сыцIыкIу ыкIи сыин — сэ ськIэлэгъаadj. Адэ сыбзэ офи-циальнэ бзэу щытмэ, ушэтынмэ къакIэкIуагъэр (отчетыр) сэ сы-бзэкIэ сыд пае сымытхын фая, зэхэхъэ лъагэмэ гушылэхэр къа-щамышын фая, еджапIэмэ сы-хъатхэр нахь макIэ ащыхъу зэ-пытын фая? Сиадыгагъи сыу-къон, мыщ фэдэ щысэу къэсхын слъэкIыштыр зэрэбэри, ахэм адезгъэштэн зэрэсымылэ-кIыштри сыушъэфынэп. Арэу сэлэ шъхьаем, «Нэм кIэтыр псэм фэд» алуагъ адыгэмэ. Сынэ кIэт зэпытыр, стхьакIумэ зэхих зэ-пытрэр хымэ ордэ, хымэ кино, хымэ гушыл. Адэ а хымэм ичIы-гу сэ сыбзэ шашIэн оIуа о? Сы-гугъэрэп. Адэ шъхьакIо тилэн фа-

еба тэ? ШъхьакIо зилэр арыба акъыл зилэу нахьыжъмэ алуа-гъэр. Акъыл зилэр тихъои, тилэ шIэныгъэлэжьхэри, тхакIохэри, усакIохэри, спортымкIэ лъэгэплэ ин дэдэмэ анэсыгъэхэри. Ахэм тилъэпкъ идахэ чыжьэу агъэлугъ, сэри сыкъагъэдэхэнэу, сыкъа-ухъумэнэу сащэгугъы. УздеIэмэ — улъэш, къушъхъэри бгъэко-щын. ТызэдеIэмэ, тыбзи тихабзи къытфэнэжъын. Ау къыпщыгу-гъырэм дебгъаштэу, удеIэн умы-лъэкIынэу къызэрэхэкIырэри ма-кIэп. Ышъхъэ къысымыхыпэу зы щысэ къэсхын.

Къалэм иеджапIэхэм ащыщ ублэплэ классхэр адыгабзэмкIэ щезыгъэджэрэ кIэлэгъаadjхэр къысщыгугъыхэу, зыгорэушгъэ садеIэмэ ашIоигъоу охътэ шлу-клае хъугъэу къысIоплтыхъэх, ягукъао къысахыллэ. IофышIэ программэу кIалэхэр зэрэрагъэ-джэщтыр урысыбзэкIэ атхынэу рагъэуцолIагъэх, атхыгъахэр къинмыгъуаекIэ зэрадзэкIы-жьыгъ, ар имыкьоу, лъэпкъ клас-смэ яжурналмэ адыгабзэм инэ-кIубгьо урысыбзэкIэ дэтхэнхэу къафагъэпытагъ. ЗамыгъэцакIэм журналым ыкIэ (замечание) яхэуконыгъэ дагъэзыжьынэу къафыдатхагъ. Сэ сиеплыхькIэ-кIэ, къэнэжьыгъэ закъор кIалэ-хэр тетрадьмэ урысыбзэкIэ ада-гъэтхэнхэр ары. УплчIэ къэуцу:

сыд фэдэ къарыуа, кIуачIа, уаса щырилэр мы еджапIэм тиятIонэрэ къэралыгъуабзэ?

Адыгабзэм имафэ зыщыха-гъэунэфыкIырэм тефэу силоф-шIаплэ ехыллагъэу адыгэ чылэ горэм иеджаплэ иурок заулэмэ сачIэсынэу хъугъэ. МэфэкIым фэгъэхьыгъэу зы гушылэ щызэ-хэсхыгъэп, зы тхыгъэ горэ пы-лъагъэуи слъэгъугъэп. Адыгэ Хасэм илыхькохэр мыщ фэдэ ма-фэм еджапIэхэм ачIахъэхэмэ, адагъэмэфэкIмэ зэкIэмэ япшгъэ-дэкIыжь хэхъонба, хэчъыгъэхэ-ри нахь къагъэушынхэба?

ХэткIи нафэба адыгабзэм изэ-рэщыт, ыубытрэ чIыплэр илъэс зэкIэлъыхькохэм пчъагъэрэ зэрэ-зэхьокIыгъэр, рэхъатыгъо ыгъо-тырэл.

Iофыгъуабэмэ уапэшIуеклозэ, яныдэлъфыбзэ студентмэ шлу ябгъэлъэгъун, ябгъэшIэн, сэнэ-хъатэу къыхахыгъэм фыкIэмы-гъожьхэу зы лъэбэкъум адрэр къыкIэлъыхькозэ лъыбгъэклотэн-хэр псынклагъоп. Ау мыхэм Iоф адэзышIэхэрэр зисэнэхъат шлу зылъэгъурэ, хэшIыхьшхо фы-зилэ кIэлэгъаadjжэх. Мыхэм шIэ-ныгъэлэжьхэр, анахь шытхъуцIэ лъапIэхэр къызфагъэшъошагъэ-хэр, УФ-мкIэ кIэлэгъаadjжэмэ язэнэкъокъумэ апэрэ чIыплэр къащыдэзыхыгъэхэри ахэтых. ЯIофшIэн ехыллагъэу респуб-

ликэм щызэшлуахырэ Iофыгъо-мэ кIэлэгъаadjжэхэр чанэу ахэ-лажьэх, яIорэ яшIэрэ хэмылгъэу зы Iофыгъуи рекIокIырэп Iоми ухэукошгъэп.

КIэлэгъэadjжэ купыр зыдэлэ-жьэрэ Iофыгъор студентхэм ясэ-нэхъат гъэхъазырынкIэ анахь лъэгаплэмэ алыхьхунхэр ыкIи егъэджэн Iофым шIыкIакIэхэр хэгъэшгъэнхэр арых.

Тиеспубликэ непэ Iофыгъо гъэнэфагъэхэр щызэшлуахых. Ахэм зэу ащыщ кIэлэщIыкIу Iы-гъыпIэхэр икIэрыкIэу къызэрэ-зэлухахыжьыхэрэр, мыщ ушыгу-шIуКIынэу щыт. Джы Iэпэдэлэл Iофэу шымытэу джахэм адыгэ купхэр къащызэлухыгъэнхэ фаеу сеплты. Адыгэ бзылтьфыгъэм Iоф ымышшIэу икIалэ ыплужэу иуна-гъо зес зэманым непэрэ уахъ-тэр ебгъэпшэныр сшIотэрэзэп. Ныжь-тыгъхэм, ны-тыхэм хэ-бзэ Iофыр агъэцакIэ. Непэрэзы-мафэм сабыир зыхэт общест-вэм хэкIухъэ, абзэ, яхабзэ ештэ. Ари зы Iофыгъо мыгъэцэклагъэ-мэ ащыщ. Арышъ, цIыфыгъэм, шыыпкъагъэм, гукIэгъум, дэха-гъэм якъэухъумэн ягъусэу адыгэ-мэ адыгабзэр алулгыным, уасэ фашIыным тадэжъугъэлажь.

АНЗЭРЭКЪО Светлан.
Адыгэ кIэлэгъэadjжэ кол-леджым адагабзэмкIэ икIэ-лэгъаadj.

1941 — 1945-рэ илъэсхэм щылэгъэ Хэгъэгугу зэошхом ТекIоныгъэр къызыщыдахыгъэр илъэс 68-рэ зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ мэфэкI Iофтхьабзэхэм язэкIэлъыхькIуакI

Мазэр, мафэр	Уахътэр	Iофтхьабзэр зыфэдэр	Iофтхьабзэр зыщызэхьащитт чIыплэр
жъоныгъуакIэм и 7-м	9.30	Автомодель спортымкIэ республикэ зэнэкъокъухэр	Адыгэ Республикэм икIэлэщIыкIухэм гъэсэныгъэ тедзэ зыщарагъэгъотырэ Гупчэр (къ. Мыекъуапэ, ур. Крестьянскэр, 378)
	9.30	Викторинэу «Этих дней не смолкнет слава» зыфиIорэр	Адыгэ Республикэм икIэлэщIыкIухэм гъэсэныгъэ тедзэ зыщарагъэгъотырэ Гупчэр (къ. Мыекъуапэ, ур. Крестьянскэр, 378)
	10.00	Тхылъ къэгъэлъэгъонэу «Великая Победа» зыфиIорэр	Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ тхылъеджапI
	12.00	АР-м и Лышъхъэ Хэгъэгугу зэошхом иветеранхэм алуКIэщт	АР-м и Правительствозэ зычIэт Унэр
жъоныгъуакIэм и 8-м	9.00	Футбол цыкIумкIэ къэлэ турнирэу кIэлэщIыкIухэр зыхэлэжьэщтхэр	къ. Мыекъуапэ, ЦКЗ-м истадион
	10.00	Атлетикэ псынклэмкIэ эстафетэр	къ. Мыекъуапэ, ур. Краснооктябрьскэр
	12.00	ТекIоныгъэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ зэлукIэмрэ мэфэкI концертымрэ	Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние
жъоныгъуакIэм и 8 — 9-м	10.00	Футбол цыкIумкIэ спортым иветеранхэм якъэлэ турнир	къ. Мыекъуапэ, ЦКЗ-м истадион
жъоныгъуакIэм и 9-м	10.00	1941 — 1945-рэ илъэсхэм щылэгъэ Хэгъэгугу зэошхом щыфэхыгъэхэр зэращымыгъушхэрэм ишыхъатэу къэгъагъэхэр Гупчэ саугъэт зэхэтым кIэлъыралъхъащтых	къ. Мыекъуапэ, Гупчэ мемориал
	11.00	Хэгъэгугу зэошхом иветеранхэр агъэшхэщтых. Къалэм итворческэ коллективхэр зыхэлэжьэщтхэ къэтынуэ «Солдатский привал» зыфиIорэр зехащэщт	ЗыгъэпсэфыпIэ къэлэ парк
	11.00	ФутболымкIэ спортым иветеранхэм (зыныбжъ илъэс 50-м къехъугъэхэм) ятурнир	Республикэ стадион
	12.00	ШашкэхэмкIэ блиц-турнир	ЗыгъэпсэфыпIэ къэлэ парк
	12.00	Республикэ шыгъачъэхэр	Мыекъопэ шы къэгъэчъапI
	12.00 — 13.30	Къалэм иучреждениехэу гъэсэныгъэ языгъэгъотыхэрэм якIэлэщIыкIу творческэ коллективхэм ямэфэкI программэу «Как хорошо на свете без войны!» зыфиIорэр	ЗыгъэпсэфыпIэ къэлэ парк (эстрадэ шъхъэихыгъэу дэхъапIэм дэжъ щагъэпсыщтыр)
	14.00	ШахматхэмкIэ къалэу Мыекъуапэ и Кубок икыдэхынкIэ зэнэкъокъоу хъултьфыгъэхэр зыхэлэжьэщтхэр	ЗыгъэпсэфыпIэ къэлэ парк. Адыгэ республикэ шахмат клубыр
	14.00 — 15.30	Лъэпкъ творчествэм ия XIV-рэ къэлэ фестивалэу «Не стареют душой ветераны» зыфи-лоу ветеран организациехэм ясамодеятельнэ купхэр зыхэлажьэхэрэм икIэлэх концерт	ЗыгъэпсэфыпIэ къэлэ парк (эстрадэ шъхъэихыгъэу дэхъапIэм дэжъ щагъэпсыщтыр)
	15.00	Боевой искусствэхэмкIэ фестивалыр	Концерт залэу «Налмэс» зыфиIорэр
	16.00 — 18.30	Къалэу Мыекъуапэ итворческэ коллектив анахь дэгъухэмрэ нэгбырэ зырызхэмрэ зыхэлэжьэщтхэ мэфэкI концертэу «Мы этой памяти верны!» зыфиIорэр	ЗыгъэпсэфыпIэ къэлэ парк (эстрадэ шъхъэихыгъэу дэхъапIэм дэжъ щагъэпсыщтыр)
	19.00 — 21.30	Муниципальнэ духовой оркестрэм иконцертэу «Песни Победы» зыфиIорэр	ЗыгъэпсэфыпIэ къэлэ парк (псыдэфыем дэжъ)
	19.30 — 20.00	Патриотическэ ордэхэмкIэ къэлэ зэнэкъокъум илауреатхэмрэ ащ щытекIуагъэхэмрэ ямэфэкI концертэу «Молодость. Весна. Победа!» зыфиIорэр	ЗыгъэпсэфыпIэ къэлэ парк (эстрадэ шъхъэихыгъэу дэхъапIэм дэжъ щагъэпсыщтыр)
	21.30	МэфэкI мэшIоустхъу	ЗыгъэпсэфыпIэ къэлэ парк
жъоныгъуакIэм и 11-м	10.00	КIэлэщIыкIу шы-спорт мэфэкI	Шы спортымкIэ АР-м иныбжьыкIэ-кIэлэщIыкIу еджапI, къут. Гавердовскэр

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм гэсэныгъэр уахътэм диштэу щызэхэщэгъэнымклэ 2013-рэ ильэсым кыщегъэжъагъэу 2020-рэ ильэсым нэс
лофтхьабзэхэу щызэрахъащтхэм яхьылагъ

Адыгэ Республикэм гэсэныгъэр уахътэм диштэу нахьышлоу щызэхэщэгъэным пае Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешлы:**

1. Адыгэ Республикэм гэсэныгъэр уахътэм диштэу щызэхэщэгъэнымклэ 2013-рэ ильэсым кыщегъэжъагъэу 2020-рэ ильэсым нэс лофтхьабзэхэу щызэрахъащтхэр ухэсыгъэнхэу.

2. Урысые Федерацием кыхиуыгъэрэ шьолъырхэм гэсэныгъэм илоф нахьышлоу ащызэхэщэгъэным пае федеральнэ бюджетым кыкынышъ ахэм ябюджетхэм къарыхъащт ахыщэр зэралэклагъэхъащт шапхъэхэу агъэнэфагъэхэм атегъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кыфатлупшыщт субсидиехэм Адыгэ Республикэм финансхэмклэ и Министерствэ республикэ мылкъум щыщ кыхигъэклынышъ ахигъэхъонхэу. 2011-рэ ильэсым жьоныгъуаклэм и 31-м Урысые Федерацием и Правительствэ ыухэсыгъэ унашъоу N 436-р зытетэу «2011 — 2013-рэ ильэсхэм шьолъырхэм гэсэныгъэр нахьышлоу ащызэхэщэгъэным ыкли уахътэм диштэу ар ащызгъэпсыгъэным апае федеральнэ бюджетым кыхигъэклынышъ мылкъур зэралэклагъэхъащт шыклэм ехьылагъ» зыфиорэм кыдылгытэрэ шапхъэхэм атегъэпсыхъагъэу а лофтхьабзэр зэшъахыщт. Адыгэ Рес-

публикэм и Законэу N 140-р зытетэу «Адыгэ Республикэм 2013-рэ ыкли 2014-рэ, 2015-рэ ильэсхэмклэ иреспубликэ бюджет ехьылагъ» зыфилоу 2012-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 14-м аштагъэм гэсэныгъэм ыльэныкыоклэ кыдылгытэрэ сомэ миллиони 2-р апэлуагъэхъанхэу ары.

3. Федеральнэ бюджетым кыхигъэклынышъ Адыгэ Республикэм а гухэлъхэм апае ыгъэфедэщт субсидиехэу 2013-рэ ильэсым республикэм ибюджет кыкылэклахъащтхэр зэрагъэфедагъэхэм фэгъэхьыгъэ отчетыр Адыгэ Республикэм гэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэклэ и Министерствэ ыгъэхъазырынхэу гээнэ-фэгъэнхэу.

4. Адыгэ Республикэм гэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэклэ и Министерствэ мы кыкылэлыкхэрэр ыухэсынхэу:

1) Адыгэ Республикэм гэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэклэ и Министерствэ муниципальнэ районым чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ икыулыкыу дишлыгъэ зээгъыныгъэу 2013-рэ ильэсым республикэ бюджетым кыхигъэклынышъ муниципальнэ районым ичылплэ бюджет лэклагъэхъащт субсидием фэгъэхьыгъэр;

2) муниципальнэ районхэм (кьэлэ койхэм) ячылплэ

бюджетхэм яхъарджхэр зэрагъэфедагъэхэм, 2013-рэ ильэсым Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кыхигъэклыгъэ мылкъоу муниципальнэ районым (кьэлэ койм) ичылплэ бюджет лэклахъагъэм икьэ-кыуаплэхэр зыфэдэхэм афэгъэхьыгъэ отчетыр.

5. Муниципальнэ районхэм (кьэлэ койхэм) чылплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ якыулыкыухэм мы кыкылэ-лыкылохэрэр игъо афэлыгъэгъэнхэу:

1) гэсэныгъэр уахътэм диштэу нахьышлоу зэхэщэгъэнымклэ лофтхьабзэхэу зэрахъащтхэм ахэлэ-жъэнхэу;

2) муниципальнэ образованиехэм ащ фытегъэ-псыхъэгъэ лофтхьабзэхэр ащызэхэщэгъэуцонхэу ыкли 2013-рэ ильэсым муниципальнэ образованиехэм гэсэныгъэм ыльэныкыоклэ кьалэклахъащт субсидиехэм ежъхэм ямылкъу щыщ ахэгъэхьыгъэным епхыгъэ лофтхьабзэхэм язэшлохын.

6. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кыучлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и **Премьер-министрэу**
КЪУМПЫЛ Мурат

кь. Мыекъуапэ,
гъэтхатэм и 19, 2013-рэ ильэс
N 53

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм
икъэралыгъо учреждениехэм
пэщэ лэнатлэхэр ащызылыгъэхэм
ыкли а лэнатлэхэр плэлэ гээнэфагъэклэ
зыгъэцаклэхэрэм, джащ фэдэу а лэнатлэхэм
алухъанхэу зызгъэхъазырхэрэм мылкъоу
ялэм икьэбар икыу кьэтыгъэ зэрэхъугъэм
иуплээкълун фэгъэхьыгъэ Положением
ехьылагъ

Федеральнэ законэу N 273-р зытетэу «Къольхъэ тын-лхыным пэуцужыгъэным ехьылагъ» зыфилоу 2008-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 25-м аштагъэм ия 8-рэ статья ия 7.1-рэ лэхъ тегъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешлы:**

1. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэм пэщэ лэнатлэхэр ащызылыгъэхэм ыкли а лэнатлэхэр плэлэ гээнэфагъэклэ зыгъэцаклэхэрэм, джащ фэдэу а лэнатлэхэм алухъанхэу зызгъэхъазырхэрэм мылкъоу ялэм икьэбар икыу кьэтыгъэ зэрэхъугъэм иуплээкълун фэгъэхьыгъэ Положениер ухэсыгъэнхэу.

2. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кыучлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и **Премьер-министрэу**
КЪУМПЫЛ Мурат

кь. Мыекъуапэ,
гъэтхатэм и 29-рэ, 2013-рэ ильэс
N 64

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

2013-рэ ильэсымклэ унэе лэпылэгъу
хьызмэтым изехъан кыхыкыгъэ федэр
кызыралыгъэрэм ехьылагъ

Гъот маклэ зилэ унагъохэм (зизакъоу псэурэ цыфхэу гъот маклэ зилэхэм) мазэ кьэс клэлэцылкълум пае ахыщэ лэпылэгъу ятыгъэнымклэ, унэ-коммунальнэ фэло-фашлэхэм атефэрэм итынклэ субсидиехэр алэ-клэгъэхьыгъэнхэмклэ, джащ фэдэу кьэралыгъо социальнэ лэпылэгъу ащ фэдэ унагъохэм ягъэгъотыгъэнымклэ унэе лэпылэгъу хьызмэтэу зэрахъэрэм фэдэу кьафы-хэклырэр кыдылгытэгъэным пае Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешлы:**

1. Гъот маклэ зилэ унагъохэм (зизакъоу псэурэ цыфхэу гъот маклэ зилэхэм) мазэ кьэс клэлэцылкълум пае ахыщэ лэпылэгъу ятыгъэнымклэ, унэ-коммунальнэ фэло-фашлэхэм атефэрэм итынклэ субсидиехэр алэ-клэгъэхьыгъэнхэмклэ, джащ фэдэу кьэралыгъо социальнэ лэпылэгъу ащ фэдэ унагъохэм ягъэгъотыгъэ-нымклэ унэе лэпылэгъу хьызмэтэу зэрахъэрэм фэдэу кьафы-хэклырэр кыдылгытэгъэным пае шапхъэхэр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнхэу.

2. Официальнэу кызыхаутырэм ыуж мэфи 10 зытешлэклэ мы унашъом кыучлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и **Премьер-министрэу**
КЪУМПЫЛ Мурат

кь. Мыекъуапэ,
мэлылфэгъум и 3, 2013-рэ ильэс
N 70

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм псэушъхьэхэр
ыкли псыхэр кыщыухъумэгъэнхэмклэ
Гъэлорышлэплэм кьепхыгъэ кьэралыгъо
учреждениехэм илоф ащызышлэхэрэм
лэжъапклар зэраратырэм ехьылагъ

Адыгэ Республикэм псэушъхьэхэр ыкли псыхэр кыщыухъумэгъэнхэмклэ Гъэлорышлэплэм кьепхыгъэ кьэралыгъо учреждениехэм илоф ащызышлэхэрэм лэжъапклар зэраратырэ шыклэр нахъ тэрэзэу зэхэщэгъэным пае Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешлы:**

1. Адыгэ Республикэм псэушъхьэхэр ыкли псыхэр кыщыухъумэгъэнхэмклэ Гъэлорышлэплэм кьепхыгъэ кьэралыгъо учреждениехэм илоф ащызышлэхэрэм лэжъапклар зэраратырэ шыклэр нахъ тэрэзэу зэхэщэгъэным епхыгъэ Типовой положениер гуадзэм диштэу ухэсыгъэнхэу.

2. Адыгэ Республикэм псэушъхьэхэр ыкли псыхэр кыщыухъумэгъэнхэмклэ Гъэлорышлэплэм мы унашъом игъэцклен зэрэклорэр ыуплээкълунэу пшгъэрлы фэшлыгъэнхэу.

3. Официальнэу кызыхаутырэм ыуж мэфи 10 зытешлэклэ мы унашъом кыучлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и **Премьер-министрэу**
КЪУМПЫЛ Мурат

кь. Мыекъуапэ,
мэлылфэгъум и 15, 2013-рэ ильэс
N 87

Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ иунашъу

«Социальнэ фэло-фашлэхэм ягъэцэкленклэ учреждением илофышлэ анахъ дэгъу» зыфилорэ республикэ зэнэкъокъоу
социальнэ илофышлэм и Мафэ фэгъэхьыгъэу зэхэщэрэм ехьылагъ

Цыфхэм социальнэ лэныкыомклэ яфэло-фашлэхэр нахьышлоу зэхэщэгъэнхэм ыкли а Иофыгъом общест-венностым ыналэ кытырегъэдзэгъэным апае **унашъо ешлы:**

1. «Социальнэ фэло-фашлэхэм ягъэцэкленклэ учреждением илофышлэ анахъ дэгъу» зыфилорэ республикэ зэнэкъокъоу социальнэ Иофышлэм и Мафэ фэгъэхьыгъэр 2013-рэ ильэсым зэхэщэнхэу.

2. Мы кыкылэлыкхэрэр ухэсыгъэнхэу:

2.1. «Социальнэ фэло-фашлэхэм ягъэцэкленклэ учреждением илофышлэ анахъ дэгъу» зыфилорэ республикэ зэнэкъокъоу социальнэ Иофышлэм и Мафэ фэгъэхьыгъэу зэхэщэгъэным ехьыллэгъэ Положениер;

2.2. «Социальнэ фэло-фашлэхэм ягъэцэкленклэ учреждением илофышлэ анахъ дэгъу» зыфилорэ республикэ зэнэкъокъоу социальнэ Иофышлэм и Мафэ фэгъэхьыгъэу зэхэщэрэм епхыгъэ купым хэтыштхэр.

3. Р.О. Батмэным — социальнэ фэло-фашлэхэм ягъэцэкленклэ фэгъэзэгъэ учреждениехэмклэ отделым ипашэ «Социальнэ фэло-фашлэхэм ягъэцэкленклэ учреждением илофышлэ анахъ дэгъу» зыфилорэ республикэ зэнэкъокъоу социальнэ Иофышлэм и Мафэ фэгъэхьыгъэу зэхэщэгъэным епхыгъэ Иофыгъохэр фэгъэзэгъэнхэу.

4. Учреждениехэу цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэм ягъэцэкленклэ фэгъэзэгъэхэу Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ кьепхыгъэу щытхэм «Социальнэ фэло-фашлэхэм ягъэцэкленклэ учреждением илофышлэ анахъ дэгъу» зыфилорэ республикэ зэнэкъокъоу социальнэ Иофышлэм и Мафэ фэгъэхьыгъэу зэхэщэрэм аналэ тырагъэтынхэу.

5. О.В. Долголенкэм — кьэбар-правовой отделым ипашэ «Социальнэ фэло-фашлэхэм ягъэцэкленклэ учреждением илофышлэ анахъ дэгъу» зыфилорэ республи-

ликэ зэнэкъокъоу социальнэ Иофышлэм и Мафэ фэгъэхьыгъэу зэхэщэрэм епхыгъэ материалхэр ыкли ащклэ аштэгъэ унашъор гэзетхэу «Советскэ Адыге-имрэ» «Адыгэ макъэмрэ», джащ фэдэу мазэм зэ кыдэклыр тхылгъэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэу-цугъэ зэхэугыоягъэхэр» зыфилохэрэм къаригъэхъанхэу;

Урысые Федерацием юстициемклэ и Министерствэ и Гъэлорышлэплэ унашъор лэклигъэхъанхэу.

6. Зыкытхэхэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кыучлэ илэ мэхъу.

7. Министрэм иапэрэ гуадзэу А.Т. Осмэным унашъом игъэцклен зэрэклорэм лыпллээнхэу пшгъэрлы фэшлыгъэнхэу.

Министрэу **Наталья ШИРОКОВА**

кь. Мыекъуапэ,
мэлылфэгъум и 8, 2013-рэ ильэс
N 67

Ямэфэкл къашьом къызэгуехы

Адыгэ Республикэм иансамблэ цырылоу «Налмэ-сым» Мыекыуапэ къыщытыгъэ концертым тыхэку шыщхэм ямызакъоу, Бельгием, Иорданием, Сирием, Германием, Урысыем и Къыблэ шьолъыр, нэмыкхэм къарыкыгъэхэр еплъыгъэх. Къашьом и Дунэ мафэ фэгъэхыгъэ пчыхъэхэхэм лъэпкъ искусствэм хэхъоныгъэхэр зэришыхэрэр, къашьом зэлъэпкъэгъухэр зэрэзэфыщэхэрэр, клэм лыхыурэм лъагъо къыгъотын зэрилъэкырэр къыхэщыгъэх.

Тиреспубликэ культурэмклэ иминистрэу М. Къулэр «Налмэ-сым» иартистхэу М. Тхыгъапсэм, Б. Гъуклэлым, Л. Нэныжым, Д. Бэрэджым, Б. Симболэтым, М. Хыгъэуджым, М. Алыбэрдым, Р. Хыццалэм министрествэм ищытху ыкли рэзэныгъэ тхылхэр аритыжыгъэх. 2012-рэ илээсым искусствэм изыкхэгъэлэтын зилахышлу хэзышыхыгъэ артистхэу М. Аклэгум, М. Къулэм, С. Хыутым министрествэм итхылхэр афигъэшшоагъэх. «Шуфэс къашьомклэ»

концертыр аублагъ. «Тыргъэтаор», «Ижырэ зэфаклор», «Ныбжыклэ къашьор» къэзышыгъэ артистхэм ащыщых Бэрэдж Дианэ, Хыаджым Эльвирэ, Тхыклушынэ Налбек, Хыут Сусаннэ, Хыажэукъо Пшымафэ. «Налмэсыр къэшъо» зыфиорэр жьы хурэп. Дэгъу Ирин, Хыаджым Эльвирэ, Бахъукъо Адам, Изшыгъэ Руслъан къашьор къашы.

Адыгеимрэ Темыр Осетиимрэ январондэ артистхэу Къулэ Мухамэд «Къэбэртэе къашъу» зыфилоу мэфэклым ехьуллу ыгъэуцугъэр апэрэу артистхэм пчэгум къыщышыгъ. Шьуашэу ащыгъэхэмкли, къашьом тамэ ратызэ купклэу хэ-

лпыр къызэрэзгуахырэмкли артистхэм уагъэгъушл. Къош республикэм ишэн-хабзэхэр шьэбагъэрэ щыгъэ рэхъатныгъэрэ ахэлъэу тирартистхэм къагъэлъагъо. Нэр плэпахэу къэшъуаклохэм гур зыфащэ. Артистхэу Едыдж Батурай, Бэрэдж Сыхъатбий, шьонтырпаохэм бэрэ Игу зэрафегъагъэхэри тигуапэу къыхэтэгъэщы.

«Лъэпчлас», «Ислъамыем икхъукл» зыфилохэрэр, нэмыкхэри гъэшлэгъоных. АР-м изаслуженнэ артистхэу Афэшлэгъо Фаинэ дэгъоу зэрищэгъэ пчыхъэхэхыэр «Мэфэкл удж хураемклэ» аухыгъ.

Сурэтхэр «Налмэсым» иконцерт къыщытырахыгъэх.

Зэхэзыщагъэр ыкли къыдзэгъэкырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ Иофхэмклэ, Изкыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкли къэбар жьугъэм иамалхэмклэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

Редактор
шхыалэм
иапэрэ
гуадзэр
МЭШЛЭКЪО
Саид

Пшьэдэклъж
зыхырэ
секретарыр
НЭПШЭКЪУЙ
Заур

Редакциер
зидэщылэр:
385000,
кв. Мыекыуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхыалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр —
пшьэдэклъж зыхырэ
секретарыр: 52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхыатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын Иофхэмклэ, телерадиокъэтынхэмклэ ыкли зэлы-лэсыклэ амалхэмклэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэлорышлпл, зэраушыхыатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Гъэзетым къыхыутыхэрэм мышпыкыагъэу къахафэхэрэмклэ къэзытхыгъэхэм пшьэдэклъж ахы. Къатхэхэрэмрэ гъэзетым щылажэхэрэмрэ яеплрыклэ зэтемыфэн ылъэкышты. Гъэзетеджэхэм къытфагъэхырэ тхыгъэхэр зэхэтфыхэрэп ыкли къэзытхыгъэхэм алэклэдгъахыжыхэрэп.

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кв. Мыекыуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4010
Индексхэр
52161
52162
Зак. 1266

Хэутыным
узшыкхэтхэнэу
щыт уахтэр
Сыхыатыр 18.00
Зыщыкхэтхэгъэхэ
уахтэр
Сыхыатыр 18.00

РАФТИНГЫР

Мыгъэ хэлэжъагъэр нахыб

Урысыем, Къыблэ шьолъырым, Адыгеим рафтингымклэ язэнэкъокъухэр Мыекыопэ районым шыкыуагъэх. Псы спортым пыщагъэхэм Шхыагуащэ яухъазырыныгъэ щауплэкълугъ. Блэкыгъэ илээсхэм ябгъапшэмэ, мыгъэ хэлэжъагъэр нахыб.

«Интерралли Шхыагуащэ 2013-р» я 37-у тиреспубликэ шыкыуагъ. Зэнэкъокъум икызэгуахын фэгъэхыгъэ зэхэхэм АР-м и Премьер-министрэ зеклоным зегъэушъомбгъугъэнымклэ игуадзэу Владимир Петровыр, АР-м зеклонымклэ ыкли зыгъэпсэфыпхэмклэ и Комитет итхыаматэу Къэлэ-шъэо Инвер, нэмыкхэри къыщыгушылагъэх, спортсменхэм гъэхыгъэхэр ашынэу къаджагъэх.

Мэфитфым къыклоцл командэхэр зэнэкъокъугъэх. Рафтингымклэ зызэнэкъокъухэм нэбгыри 4 ыкли 6 зы командэм хэтыгъэх. Апэрэ чыплэхэр Къушхы-Алтай къэралыгъо университетым ыхыгъэх. Адыгеим изгуахыгъэ зэнэкъокъу Рязань спортсменхэр нахы шылъэшыгъэх. Мыекыопэ районым шыклогъэ зэлуклэгъухэм яхыплэгъэ тхыгъэхэр тигъэзет тапэкли къыхыутытхы.

Нэклубгъор
зыгъэхызырыгъэр
ЕМТИЛЪ Нурбий.

ФУТБОЛ. ЯТЮНЭРЭ КУПЫР

Къэпххын плъэкыштыр зылэкклэмыгъэкл

«Зэкъошныгъ» Мыекыуапэ — «Волгарь» Астрахань — 1:1.
Жьоныгуаклэм и 1-м республикэ стадионым шыздешлагъэх.
Зезыщагъэхэр: А. Чистяков — Азов, Я. Клецов, С. Майбородин — тлур Ростов-на-Дону.
«Зэкъошныгъ»: Макоев, Нечукин, Мыкыо, Емкъужь, Кузнецов, Жегулин (Нартиков, 56), Сандаков (Батырбий, 53), Барахоев (Ешыгуау, 85), Натхъо (Къонэ, 56), Винников (Датхъужь, 65), Кокорев.
Къэлапчъэм Ігуаур дэзыдзагъэхэр: Панфилов — 49 (пенальтиклэ), «Волгарь». Барахоев — 68, «Зэкъошныгъ».

Гъатхэмрэ Иофшлэнымрэ я Мафэ спортыр зыкласэмэ шлуклэ агу къэкыжышты. Республикэ стадионыклэу Мыекыуапэ шашырэр амыухыгъапэми, апэрэ футбол ешлэгъур шыкыуагъ. Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Тхыклушынэ Аслъан спортым пыщагъэхэм, футбол командэхэу зэлуклэгъум хэлажэхэрэм къафегушылагъ, ешлэклэ дахэ къагъэлъэгъонэу афилауагъ.

Парламентымрэ Правительствэмрэ якъулыкъушлэхэр, культурэмрэ спортымрэ Иоф ащызышлэхэрэр хэпшыкыклэу бэ хъухэу стадионыклэм шытлэгъугъэх. Футболыр шлу зылэгъухэрэм ахэтыгъэх Изкыб хэгъэгумэ къарыкыжыгъэ тилъэпкъэгъухэри. «Зэкъошныгъэм» теклоныгъэр къыди-хы ашлоигъоу стадионым къэкылауагъэхэр тифутболистмэ бэрэ Ігуау афегъагъэх, ау апэ гъэхыгъэ зышлыгъэхэр хыкхлэхэр арых. Евгений Панфиловым пенальтиклэ тикъэлапчъэ Ігуаур къыдидзагъ.

«Зэкъошныгъэр» бэрэ ыпэкклэ илгыгъ, хыкхлэмэ якъэлапчъэ мымаклэу дзуагъ. Ахымэт Барахоевыр ухъумагломэ къадзыхыагъэу шы-

тыгъэми, дахэу шхыэкклэ хыагъэм Ігуаур ридзагъ. «Волгарь» тикъэлапчъэ къызэрэдзуагъэр зау-лынлэп. Тифутболистхэр нахы шыуамбгъоу, гъэшлэгъонэу ешлэ-штыгъэх. Илья Кокоревыр хыкхлэмэ якъэлапчъэ зыдэом, ухъумаглохэм ащыш Ізклэ Ігуаур къызэкклэ-дзжыгъы. И. Кокоревыр «Волгарь» ифутболистхэм алэкклэыгъ. Нэгъэуплэлэгъур ыгъэфеди, къэла-пчъэм зыщыдэоным ухъумаглоу къелунклыгъ, ешлэлэм Илья шы-тефагъ. Зэгъэшхэнхэр зыклэтшы-хэрэр гурылогъуаеп. Тикъэлапчъэ пенальтиклэ къыдэонхэм фэшл суд-дьям хэклплэ къыгъотыгъ, дысэу тифутболист емышлэгъагъэ нахы мышлэми. Емышхырэхышэу пе-налыр ыгъэуэфын фае зэхъум, судьям хэуклоныгъэхэр ылъэгъу-гъэхэми, хыкхлэмэ афигъэгъугъ.

Стадионыклэм тифутболистхэр есагъэхэп, лъэшышэу гумэклы-штыгъэх, ащ къыпкъырыклэу зэ-хэщэн Иофыгъохэр къыхыльэккы-штыгъэх. Ашхыгъэ фэшлэхэрэм фэ-дэу зеклорэ футболистхэри «Зэ-кыошныгъэм» хэтлэгъуагъэх — ар гухэкл. Командэм иешлэклэ деб-

гъэштэныр нэмыклэ еклонлэклэу зэрэщытыр къагурымылоу къытша-гъэхыгъ.

И. Кокоревыр, А. Натхъор, А. Барахоевыр, нэмыкхэри клэм лъэхъух. Ухъумэн Иофыгъохэм В. Макоевыр, М. Емкъужьыр, М. Мыкыор зэрахэлажэхэрэм телгыызэ, гупчэм щешлэхэрэм зэпхыныгъэу адырлэр зэрагъэпытэн фаем ты-налэ тетэдзэ. «Зэкъошныгъэм» къы-хын фэе ешлэгъур зылэклыгъэ-кыгъ.

Купым зэрэщешлагъэхэр

«Торпедо» — «Мэшыкыу» — 1:0, «Черноморец» — «Славян-ский» — 1:0, «Ангуст» — «Био-лог» — 1:0, «Митос» — «Даг-дизель» — 1:3, «Энергия» — «Алания-Д» — 2:2, «Таган-рог» — «Олимпия» — 4:2, КТГ — СКА — 3:0.

Чыплэхэр зэтэгъапшэх

1. «Торпедо» — 51
2. «Черноморец» — 50
3. «Ангуст» — 48
4. «Мэшыкыу» — 47
5. «Астрахань» — 47
6. «Дагдизель» — 42
7. «Таганрог» — 40
8. «Алания-Д» — 36
9. «Славянский» — 36
10. «Митос» — 34
11. «Энергия» — 33
12. «Биолог» — 33
13. «Зэкъошныгъ» — 31
14. «Олимпия» — 23
15. КТГ — 23
16. «Волгарь» — 19
17. СКА — 6.

Зичэзыу ешлэгъухэр тыгъуасэ командэхэм ялагъэх. «Зэкъошны-гъэр» зэлуклэгъумэ ахэлэжъагъэп. Мы мазэм и 11-м тифутболистхэр Таганрог щешлэштых.